(فهرست ما فی الکتاب)

صحیفه	
٤	مقدمه و آندن فصل اوّل کسب نڭ تیوشلی براش اولدیغینی و آنڭ نوعلرینی بیانده .
٧	الکسب اربعة انواع .
٨	مقدمه دن فصل ثانی افضل اولان کسبلر بیاننده .
١٠	مقدمه دن فصل ثالث تجارت وآنڭ شرطلرینی بیان .
١١	بیع فاسدنڭ حکمی بیانده .
١١	فصل رابع بیوع صحیحه بیاننده .
١٣	فصل خامس نسیئه بیاننده .
١٣	ربا بیاننده .
١٤	قرض بیاننده .
١٥	مقدمه دن فصل سادس بیع سلم بیاننده .
١٦	فصل سابع تجارتکه دائر احکام شرعیه .
١٦	خیار شرط هم خیار رؤیة .
١٧	خیار عیب ، خیار تعیین .
١٨	اقاله حکمی .
«	مقدمه نڭ تتمه سی اجاره وبیوع مکروهه بیاننده .

صحیفه	
١٩	اجاره گه متعلق مسئله لر .
٢٠	بیع ده مکروه بولغان اشلر .
٢٠	مقالهٔ اولی وآندن فصل اوّل نکاح نڭ عقلا ونقلا تیوشلی براش اولدقینی بیان .
٢١	فصل ثانی محرمات فی النکاح .
٢٤	فصل ثالث رضاع بیاننده وآکا متعلق مسئله لر .
٢٥	نکاحنڭ شرطلرینی بیان .
«	عقدنڭ نرسه اولدقی .
٢٦	حضور شاهدین ورضاء طرفین .
٢٧	نکاح فضولی ، مهر .
٢٨	ومهرگه متعلق مسئله لر .
٢٩	کفائتنڭ نکاحده شرطلغی .
٣٠	فصل خامس نکاحنڭ آداب وحقلری .
٣١	فصل سادس نکاح سببلی زوجین آراسنده ثابت اولان حقلر بیاننده .
٣٢	فصل سابع قسم یعنی خاتونلر آراسینی تیگزلاو کیرا کلکی .
٣٣	مقالهٔ ثانیه طلاق بیاننده اولوب دخی یدی فصل اوزره در .

صحیفه	
٣٣	فصل اوّل طلاق نرسه اولدیغینی هم اسلام‌ده آڭا رخصت بارلقینڭ سبب وحکمتلری بیاننده .
٣٤	فصل ثانی طلاقنڭ نوعلرینی بیان
٣٥	طلاق رجعی ، وآنڭ حکملری
٣٦	باین خفیف هم باین غلیظ وحکم‌لری .
٣٧	فصل رابع تعلیق طلاق بیاننده وآڭا متعلق مسئله‌لر .
٣٨	فصل خامس تفویض طلاق هم آڭا متعلق مسئله‌لر بیاننده.
٣٩	فصل سادس خلع بیاننده .
٤٠	فصل سابع عدت ، مدت حمل وبونلره دائر مسائل بیاننده .
٤١	عدت‌نڭ کیفیتی .
٤٢	مدت‌حمل‌بیاننده وشول‌فصل‌غه دائر برقدر مسائل .
٤٣	مقالهٔ ثالثه مسائل شتی بیاننده اولوب یدی فصل اوزره‌در.
«	فصل اوّل ظهار بیانی .
٤٤	فصل ثانی لعان بیاننده .
٤٥	فصل ثالث یمین بیاننده .
٤٧	فصل رابع نذر بیاننده .
٤٨	فصل خامس رهن بیاننده .
٤٩	رهن‌گه متعلق مسئله‌لر .
٥٠	فصل سادس وصیت هم وصیت‌نڭ نوعلری بیاننده .
٥١	وصیت‌که متعلق مسئله‌لر.
٥٢	وصی بولمق احکامی .
٥٣ نچی صحیفه‌دن ٦٧ غه قدر	فصل سابع هم کتابنڭ خاتمه‌سی معلم العبادات کتابلرنده هم بو کتاب‌ده دلیل ایتوب طوتلغان آیات واحادیث شریفه‌نی اجمالا کورستکان فائده‌لی فصل‌در.

المالك فی ملك هذا الكتاب ملا نور الامح بن نورته میر
الكتابی درصمر کرمین ننگ کیدیسه آغزی قورو سووه دیب
لا تدلاسی هذا الكتاب خیر الاسماء عز وجل

ح . زبیری .

معلم الشریعة

کسب ، نکاح ، طلاق ، بیع ، وشراء ، یمین ، نذر ، وصیت کبی معاملاته دائر
احکام شرعیه ادلهٔ نقلیه‌لریله بیان ایتلمشدر .

(تورزاتیلوب ایکنچی مرتبه باصلدی)

ناشری :

صباح کتبخانه‌سی

КАЗАНЬ.
Типо-литографія Императорскаго Университета.
1908.

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيد الانبياء والمرسلين وعلى آله واصحابه اجمعين .

(بعد ذا) معلوم اولاكه بو رساله بر مقدمه واوچ مقاله اوزرينه ترتيب ايتلوب باشليچه دورت که آيرلمشدر ، مقدمه يدى فصل وبر تتمه‌يه ، مقاله‌لر دخى متعدد فصل‌لرغه آيرلمقله عبادات ومعاملاته دائر احكام شرعيه‌نڭ بونده بيان ايتلگانلرى رساله‌نڭ باشنده کورساتلمش فهرستى قدر بولمشدر .

مقدمه‌ده کسب وآڭا دائر احكام شرعيه بيان قيلنور .

مقالهٔ اولى‌ده نكاح وآڭا دائر احكام‌شرعيه ، مقالهٔ ثانيه‌ده طلاق وباشقه‌چه مفسدات النكاح بيان ايتلوب ادلهٔ نقليه‌لريله اثبات اولنور .

مقالهٔ ثالثه‌ده (مسائل شتى) يعنى برى آخرينه غير متعلق اولان بر طاقم مسئله‌لر مخصوص فصللره آيريلوب بيان ايتلور .

ومن الله الهداية والتوفيق !

مقدمه

وآندن فصل اوّل کسب‌نڭ تيوشلى بر اش اولديغينى وآنڭ نوعلرينى بيان .

کسب طلب رزق معناسنده‌در ، ابناى آدمنڭ ترکلك قيلمقى رزق ونفقه‌سينڭ کيلمکى ايچون الوغ سبب‌لردن بولوب ، بنده‌نڭ ذمه‌سنده بولغان اشلرنڭ برسيده شولدر ؛ زيرا الله تعالى بو دنيانى عالم اسباب ايتوب يعنى هر نرسه‌نى بر سبب ايله سببلنمش ايتوب خلق قيلمشدر .

مثلا نباتاتنڭ اوسمکی یغمور یاومق ایله، یاغمورنڭ یاووی بلوط بولمق ایله سببلنمشدر وکذلك آدم بالالرینڭ وحیواناتنڭ ترکلیکنه وررزقلرینڭ کیلوینه‌ده اوزلرینڭ شول یولده‌غی اجتهادلری وکسبلری سبب ایتلمشدر . بونڭ ایچوندرکه (فَابْتَغُوا عِنْدَ اللّٰهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ الآیة) سورۂ عنکبوت‌ده (جناب حق طرفندن رزقنی طلب ایتوگز؛ آنگا عبادت وشکر ایتوگز) هم (وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ) جناب حقنڭ فضلندن رزقگزی طلب ایتوگز) نظم جلیللری بیان بیورلمشدر . سورۂ جمعه‌ده .

درست الله تعالی (توکّل) ایله امر ایلامشدر ، لکن توکل ایسه کسب‌نڭ فرضیتینه منافی توگلدر . زیرا توکّلدن مراد هیچ برکسب ایتماینچه هر دائم مسجد وخانقه‌لرده اوطروب ، کشی قولنده‌غی‌غه کوز توشروب طمع دریاسینه چوموب دنیانی سومیم بو دنیا عمرلك توکل دیمك توگلدر .

شونڭ ایچونده پیغمبر صلی الله علیه وسلم (اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰی یبْغِضُ الصَّحِیحَ الْفَارِغَ) دیوب ایتکان. معناسی : (درستلکده الله تعالی آچولانادر سلامت بولوب‌ده بوش، یعنی اشسز وکسبسز یاتقان کسه‌گه) دیمکدر .

دخی احادیث قدسیه‌دن بری بویله‌در (عَبْدِی حَرِّكْ یدَكَ اُنْزِلْ عَلَيْكَ الرِّزْقَ) معناسی : ای مینم قلم (بنده‌م) حرکتلندر قولگنی مین سگا رزق ایندررمن) دیمکدر . دخی قرآن عظیمده (وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا) دیوب. معناسی : (دنیادن نصیبگزنی اونوطماگز) دیمکدر . درست الله تعالی رزّاق‌در ، بنده‌سینه هیچ بر کسبسزده رزق ودولت بیرورگه قادر

ایدوکنده هیچ شك وشبهه یوقدر . لکن یوقاری‌ده بیان ایتلگانچه هر نرسه بر سبب ایله مسبب اولمشدر . مثلا بر کمسه‌نك بالاسی بولوغه آنك خاتون آلمقی سبب‌در ، یوقسه الله تعالی آگا خاتونسزده بالا بیرورگه قادردر ، بر کمسه الله تعالی‌نك شونداى بلند قدرتینه ایمان ایتوب‌ده خاتون آلماینچه بالا امید ایتسه وصوراب یورسه بزلر اوك شول کمسه‌نك عقلینه خلل کیلگاندر دیه حکم قیلور ایدك .

ایشته بنده‌نك رزقی اوزینك کسبی ایله‌در ، بو وجهله هر کمگه کسب فرضدر ، فرضلقینه نقلی دلیللر (فَابْتَغُوا عِنْدَ اللّٰهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ. وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ) آیة جلیله‌لریله (عَبْدِي حَرِّكْ يَدَكَ أُنْزِلْ عَلَيْكَ الرِّزْقَ) حدیث قدسیلریدر .

دلیل عقلی بو یله کیتورلور: کشی هیچده کسب ایتمز ایسه فقیرلك ومحتاجلق حالندن باشی چقماوی لازم کیلور ؛ بو صورتله یا کشی‌دن طمع ایتر ، یا که کشی مالینه قزغوب حسد وسرقه کبی گناه کبائرگه ، قرداش قبیله‌سینك وملتداشلرینك ضررینه وآنلرغه اذا وجفا قیلوغه شروع ایتر ، بو جهتله کندوسی دنیاده انواع خوارلق وذلتلره دوچار اولاچغی کبی آخرتك دخی الله تعالی عفو ایتمزسه انواع عذابلرله مبتلا بولاچقدر. بناءً علی هذا (اَلْفَقْرُ سَوَادُ الْوَجْهِ فِي الدَّارَيْنِ) عبارۀ جلیله‌سی سو یلانمشدر (فقیرلك ایکی دنیاده یوز قارالیقی) دیمك بولور.

یا که (مَنْ تَوَاضَعَ لِغَنِيٍّ لِأَجْلِ غِنَاهُ ذَهَبَ ثُلُثَا دِينِهِ) حدیث شریفینك مضمونی اوزره فقیرلك بایلرنی بایلغی ایچون تعظیم ایتدروب دیننك اوچدن ایکی اولوشینك زوالینه سبب بولور. بناءً علی ذلك (بوکون اوله‌چك

کبی آخرت‌نی، میلّڭ یل طوره‌چق کبی دنیانی قایغرتمق عمل وکسب ایتمك هر کم ایچون نیوشلی اشلردندر.

الکسب اربعة انواع

یعنی کسب دورت نوعدرکه آنلر: فرض، مستحب، مباح، حرام‌درلر.

فرض بولغان کسب: اوزینه هم باشقه‌چه نفقه‌سی واجب بولغان کمسه‌لرگه رزقلانورغه کفایه قیلورقدر، اگر بورچی بولسه بورچین اوتار قدر طلب‌ایتو فرضدر، ترك‌ایتوچی الوغ گناهلی‌بولوب‌نیوشلی جزاسینی کوره‌چکدر؛ زیرا بو قدر کسب‌نڭ فرضلغی یوقاروده‌غی دلیل‌لر ایله اثبات ایتلدیکی کبی، بو قدرده کسب ایلامزسه نی درجه ذلت‌ده قالاچغی‌ده بیان قیلنمشدر.

مستحب بولغان کسب: ایزگی نیت ایله کفایت قدرندن آرتقنی طلب ایتودر. مثلا اوزیمه کفایت قدرندن آرتغی ایله فقیر ومحتاجلره یاردم ایتارم، مسجد ومدرسه‌لر بنا قیلورم، ایزگی وقف‌لر قیلورم، دین‌وملت یولینه صرف‌ایتارم دیوب؛ نیت قیلوب آرتق کوچ وغیرت ایله بولسه‌ده مال طلب ایتو مستحب بولوب الله نی قدر نافله عبادتلردن افضل اولمقی مرویدر.

مباح بولغان کسب: حلال نعمتلر ایله نعمتلنو، حلال وکورکام کیوملر کییو والله‌نڭ بیردکینه شکرانـه ایـله یاخشی آطلرغـه اوطرو نیتی ایله مستحب قدرندن آرتغین طلب ایتو مباح بولوب دخی دوستدر.

حرام بولغان کسب: ایزگی یوللرغه صرف‌ایتونی نیت قیلودن‌باشقه مجرد مالنی کوبایتو تفاخرلنو وتکبرلنو ایچون مال طلب قیلودر، بو ایسه مطلقا حرام‌بولوب الوغ‌جزاء وآفت‌لر کوروگه سبب‌در، (یمان بر صفه‌نڭ قوشلغانلغی ایچون) اما کسب فی نفسه امر مشروع وامر ممدوح‌در.

اوشبو کورستلمش نوعلره مبنی اولاراق افندیمز صلی الله علیه وسلم‌دن شول حدیث روایت قیلنمشدر: (مَنْ طَلَبَ الدُّنْیَا حَلالًا تَعَفُّفًا عَنِ

الْمَسْئَلَةِ وَسَعْيًا عَلٰى عِيَالِهِ وَتَعَطُّفًا عَلٰى جَارِهِ لَقِيَ اللّٰهَ وَوَجْهُهُ كَالْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ وَمَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا مُفَاخِرًا مُكَاثِرًا لَقِيَ اللّٰهَ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضْبَانُ). حديث شريفنڭ حاصل معناسى بويله‌در: (بر كمسه حلال بولغان دنيانى طلب قيلسه كشيدن صوراودن صاقلانو، نفقه‌سى واجب بولغان كمسه‌لرنى تربيه ايتو، تيره كورشيلرينه شفقت قبلو نيتيله، بو كمسه قيامتده الله تعالى‌گه يولقور، اوزينڭ يوزى آينڭ اون دورتنچى كيچه‌سى كبى نورلى بولغانى حالده، بر كمسه دنيانى طلب قيلسه مجرد ماقتانو وكوبايتو نيتيله، بو كمسه قيامتده الله تعالى‌گه يولقور، الله‌نڭ آچولانغانى حالده) ديمكدر.

مقدمه‌دن فصل ثانى

افضل بولغان كسبلر دخى بر كسب‌كه باشلاوچيغه شروعدن قبل تيوشلى شرطلارى بياننده

افضل بولغان كسبلردن ايكٔ برنچى‌سى‌ده تِجَارَتْ يعنى صاتو آلو ايتمكدر. بوڭا متعلق ادلهٔ نقليه‌لرده كوب‌در. عقلى دليل ايسه؛ تجارت‌گه آرتق اهميت بيروب اشكه باشلاغان چيت قوملردن برينى آلنغه كيتوروب، تجارتسز ياطا طورغان بر قوم ايله چاغشدروب قاراساق شونده كورلگان ايكى آراده‌غى آيرمادركه بوڭا هر كم مسلم بولور واوشانور.

تجارت‌نڭ دنياده بونچه آرتقلغى بولغان كبى، ياخشى نيت هم صداقت ايله بولغانده يوم محشرده‌ده الوغ درجه‌لرگه ايرشدروركه الوغ بر سبب‌در، بونڭ ايچوندركه رسول اكرم افنديمز حضرتلرى: (اَلتَّاجِرُ الصَّدُوقُ الْأَمِينُ يُحْشَرُ مَعَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ) ديه بيورمشدر.

حديث شريفنڭ حاصل معناسی بويله‌در: (سوداسنده طوغری وخيانتسز اوشانچلی بولغان سوداگر قيامت كوننده پيغمبرلر، صديقلر وشهيدلر ايله برگه قوباريلور) ديمكدر. بس بو وجهله بو قدر فضيلتلی وثوابلی بر كسبنی قيلمق تيوشليدر. لكن (يَا مَعْشَرَ التُّجَّارِ اِنَّ الْبَيْعَ يَحْضُرُهُ اللَّغْوُ وَالْحَلِفُ فَشُوبُوهُ بِالصَّدَقَةِ) حديث شريفی اوزره سوداغه يالغان سوزلر، خيانه كبی حرام اشلر قاتشدرودن صاقلانو برنچی شرطدر؛ حديث شريفنڭ حاصل معناسی بويله: (ای سوداگرلر گروهسی! صاتو آلوغه فائده‌سز سوزلر ويمينلر كرور، بس سز آنی صدقه ايله قاتشدريڭز) ديمكدر.

افضل بولغان كسبلردن ايكنچی‌سی زراعت يعنی ايگن ساچوب وآغاچلر اوطرتوب كسب ايتمك‌در، بونڭ فضيلتی حقنده حديث شريف بويله‌در (مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَغْرِسُ غَرْسًا وَيَزْرِعُ زَرْعًا فَتَأْكُلُ مِنْهُ طَيْرٌ اَوْ اِنْسَانٌ اَوْ بَهِيمَةٌ اِلَّا كَانَ لَهُ صَدَقَةٌ) صحيح البخاری. حاصل معناسی بويله‌در: (قايو برمسلمان كشی، آغاچ اوطرتوب وايگن ايگوب حاصلندن قوش، ياكه آدم، ياكه حيوانات آشاسه اول كشيگه صدقه فضيلتی بولور ديمكدر.

افضل بولغان كسبلردن اوچنچی‌سی صناعت يعنی هر تورلی هنردر مثلا يازوچيلق، ساعتچيلك، ماشيناچيلق تگوچيلك، كاوشچيلك كبی اشلردر؛ بونداى اشلر پيغمبرلرده دخی بولمشدر، مثلا: آدم عليه السلام ايكمه‌ك اشی اشلامش، نوح عليه السلام بالطا اوستاسی بولمش، ابراهيم عليه السلام سودا قيلمش، ادريس عليه السلام تگوچی بولمش، داود عليه السلام تيمرچی بولمشدر.

بس بو وجهله تجارت، زراعت، صناعت ايڭ افضل كسبلردن بولوب كم بولسه‌ده شونلردن برسی ايله كسبلانو رسه الوغ اجرلی ونافله عبادات قيلمشلردن بولور.

هر كسبكه شروع‌دن قبل شول كسبكه دائر بولغان احكام شرعيه‌نی بلمك برنچی شرطلردندر، زیرا بلمگان كمسه مفسد وحرام بولغان اشلر قاتشدروب وكشی حقلری‌كرتوب، بتون مالین بلچراق وحرامغه آلماشدروب، دنیاده وآخرتده كوب تورلی آفت وذلتلره دوچار بولوی احتمالدر.

مقدمه‌دن فصـــل ثالث

تجارت وآنڭ شرطلرینی بیان

تجارت دیوب سودا قیلوغه ایتولور. یالگز صاتونیگنه (بیع) دیوب، صاتوب آلونی (شراء) دیوب، صاتوچینڭ اوزینی (بائع)، آلوچینی (مشتری) دیوب ایتورلر. صاتولمش مال (مبیع) دیوب، مبیع برابرینه بیرلگان آلتون وكموش، یاكه بونلرنڭ تذكره‌لری بولغان بیلیت‌لر (ثمن) دیوب آتالادر.

بیع‌نڭ شرطلری اوشبولردر

۱ نچی: عقد یعنی آلدم‌بیردم قیلشمق، یاكه قولدن قولغه مبیع‌نی وثمن‌نی بیرشمك.

۲ نچی: مبیع مال بولمق یعنی اشكه یاراقلی وقیمت ایاسی نرسه‌بولمق‌در، بوجهتله اشكه یاراقسز چرگان نرسه‌لرنی، اولاكسه وتیزاك كبی نجس‌نرسه‌لرنی، بوغاز قانی كبی هیچ فائده‌سی بولماغان نرسه‌لرنی صاتمق باطلدر.

۳ نچی: مبیع ایله شرعا سودا درست بولمق یعنی حرام ومكروه بولمامق‌در. بو جهتله خنزیر وآنڭ اجزاسیله دخی خمر وباشقه ایسرتكچ نرسه‌لر ایله سودا درست‌توگلدر. دخی آدمنڭ اجزاسیله سودا اصلا درست توگل، حرام وبیع باطلدر.

٤ نچی: بائع مبیعنی مشتریگه نزاعسز طابشروغه قادر بولسون، بو جهتله هواده‌غی قوشنی، صوده‌غی بالقنی، صارق اوستونده‌گی یونئی، صغر جیلمننده‌گی سوتنی صاتمق درست توگلدر، بیع فاسد وباطلدر.

۵ نچی: بیع‌ده‌شرط فاسد قوشمازسزلق‌در: مثلا بائع فائده‌سینه، یاكه مشتری

فائده‌سينه برنرسه شرط قيلنسه بو شرط فاسد بولوب، بيعسى دخى (بيع فاسد) ديوب آتالور.

بائع فائده‌سينه شرط قيلو صورتى بوطريقه‌در: مثلا بر كشى آط صاتار، كيراك وقتده مشترى بوڭا شول آطنى جيگارگه بيرو شرطى اوزرينه، بو بيع فاسددر.

مشترى فائده‌سينه شرط قيلو صورتى بوطريقه‌در: مثلا بر كمسه كيوملك آلور بائع شول كيومنى كيسوب، ياكه تگوب بيرو شرطى ايله، بو دخى بيع فاسددر. باشقه‌چه شرطلر شول ايكى صورة‌كه قياس ايله فاسد، ياكه غير فاسد اولديقى بلنور.

بيع فاسدنڭ حكمى

بيع فاسد واقع بولغانده شول بيع‌نڭ بوزلووى يعنى مبيع وثمننڭ قايتارلولرى واجب بولور، شرط قايسى طرفده بولسه، اوّلا شول طرفنڭ بيعنى بوزمقى واجب‌در، اگر بوزماينچه بائع‌نڭ رضاسيله مشترى مبيع‌نى آلسه ملك خبيث ايله شول مبيع‌غه مالك بولوب، مبيع‌نڭ مثلينى ياكه قيمتينى تولەر، وقت عقدده آتالغان ثمنى تولاو لازم بولماس؛ مشترى شول نرسه ايله فائده حاصل ايتسه آنى اوز فائده‌سينه طوتوى درست بولماس، صدقه قيلمقى واجب بولور، اما بائع ايچون بولاى توگلدر، اول آلغان ثمن‌نى تلاسه نيشلر، فائده حاصل ايتسه فائده‌سى هم حلال بولور. (بو مسئله‌نڭ صورتى نيچك؟ بيان قيلگز)(۲)

مقدمه‌دن فصل رابع

صحيح بولغان بيع‌نڭ نوعلرينى بيان.

آنلر: نقد، نسيئه، مرابحه، توليه، مبادله، بيع سلم، بيع من يزيد، بيع موقوف، بيع شركت واجاره‌در.

نقد: حاضر آقچه‌غه صاتودر، نسيئه: كوتارگه صاتودر؛ تيوشلى شرطلريله بيان ايتلورلر.

---

(۲) شول روشچه سؤال ايتلگان برلرده معلم افندى شاكردلردن بيك آچق ايتدروب صورة مسئله قيلدرور بولدرا آلمازلر ايسه اوزى صورة مسئله‌سين كورستور.

مرابحه: آلغان بهاغه برمقدارفائده تعيين قيلوب، (توليه) آلغان بهاسينه ديو صاتمقدر؛ خيانة وياالغان قاتشدرماو شرطى ايله هر ايكيسى درستدر.

مبادله: سودا وكسب طريقى ايله بر مالنى ايكنچى مال برابرينه آلماشدرودر، شرط فاسد قوشلماغان صورتده، شرعا درستدر.

بيع سلم: ثمننى حاضر آلوب، مبيعنى صوڭره طابشراچق بولودركه تيوشلى شرطلر يله آلنده بيان ايتلور.

بيع من يزيد: كوب كشى آراسندن كم بها آرتدرسه شوڭا صاتامز ديوب صاتودر، بوده شرعا درستدر.

بيع موقوف: بر كشى ايكنچى كشينڭ مالين آنڭ رخصتندن باشقه صاتويدر، بوده شرعا درست. بونده حكم شولدركه؛ بلگاندن صوڭره مال اياسى راضى بولسه صاتو درست بولور، راضى بولماسه بيع فاسد بولور.

بيع شركت: يعنى اورتاق بولوب سودا قيلودركه شرعاً درستدر؛ لكن آنڭ بر قدر نوعلرى باردركه آنلرنى ده بلمك لازم. آنلر: اوّلاً شركت ايكى تورلى بولوب برى (شركت ملك) وبرى (شركت عقود) ديه تسميه ايتيله‌در. ايكى كمسه بر نرسه‌نى وارث بولوب آلورلر، ياكه صاتوب آلورلر، بو ايسه (شركت ملك) ديوب آتالادر، بو شريكلردن برسى آخرينڭ الوشنده امرندن باشقه تصرف قيلووى درست توگلدر. (صورة مسئله نيچك؟)

شركت عقود: دورت تورليدركه آنلر: (شركت مفاوضه، شركت عنان، شركت صنائع، شركت وجوه) در.

شركت مفاوضه: حر، عاقل، بالغ بولغان ايكى مسلمان‌نڭ مالده، تصرفده هم دين‌ده برابر شريك بولوب اش قيلولريدر.

شركت عنان: ايكى كمسه‌نڭ مال قوشوب شريك بولوب اش قيلولريدركه گرچه برينڭ مالى كوب، آخرينڭ آزراق بولسه‌ده، ياكه برينه فائده آرتغراق بولوب ديگرينه آندن كيمراك بولسه‌ده شرعا درستدر (مسئله؟)

شرکت صنائع : ایکی هنر ایاسینڭ شول هنرلریله اورتاق بولوب اش نیلولر یدرکه شرعا درستدر. ایکی تگوچینڭ، ایکی بویاوچینڭ، ایکی تیمرچینك اورتاق بولوب اش کورولری شرکت صنائع نامنده بولادر.

شرکت وجوه : شریکلرنڭ ماللری بولمایچه باری انابت وآبروی ایله صاتوب آلوب کسب ایتولری بو نوعدندر (صورة مسئله؟)

اجاره: برنرسەنڭ ذاتی صاتولماس، بلکه آندن حاصل بولغان فائدەنیگنه صاتودر، بوده شرعا درستدر، جمیع شرطلریله مقدمەنڭ تتمەسنده بیان ایتلور.

مقدمەدن فصـــل خامس

نسیئه وآنڭ شرطلرینی بیان

مالنی حاضر بیروب ثمننی صوڭره آلو نسیئه نامنده‌درکه شرطلری بونلردر :

بریسی : ثمن تولاونی معین بولغان بر وقتغه تعیین قیلودر ، معین بولماغان وقتغه تعیین ایتلسه درست توگلدر، مثلا قار یاوغاچ، آشلق یتوشکاچ، دیه وقت تعیین قیلسەلر، بونده نسیئەنڭ شرطی طابولماغان بولادر.

ایکنچی‌سی: نسیئەده مبیع برابرینه شول مبیعنڭ مثلی، یاکه جنسداشی بیرلورگه شرط ایتلماس! زیرا بووقتده رباء نساء طابولادر، بو ایسه شرعاً حرام‌در. مثلا : اون پوط آرشنی بر مقدار صوڭره معین بر وقتده اون پوط آرش آلو شرطیله بیرسه بو درست توگلدر، رباء نساءدر، چونکه مبیع جنسی ومثلی برابرینه بولدی. یاایسه‌اون پوط آرشنی اون پوط بغدای برابرینه نسیئه قیلسەده بوده درست بولماز، زیرا بونده مبیع جنسی برابرینه بولماسەده قدرده مثلی برابرینه نسیئه قیلنمشدر، بغدای ایله آرش کیراك وزنده وکیراك کیلده مثلداش‌درلر باشقه‌چەده بو طوغریده صورة مسئله‌لرینی قیلوب قاراگز!

رباء

(دِرْهَمُ رِبًا يَأْكُلُهُ الرَّجُلُ وَهُوَ يَعْلَمُ أَشَدُّ مِنْ سِتَّةٍ وَثَلٰثِينَ

زِنيةً) حديث شريفی دخی (وَاَحَلَّ اللّٰهُ الْبيعَ وحرَّمَ الرِّبٰوا) آ
کریمه‌لرینڭ مفادی اوزره ربا اشد حرام وگناه کبیره‌دندر. حدیث شریفنڭ
حاصل معناسی بویله‌در: (ربادن بولغان بر درهم‌که، آدم آنی بله طورور
آشار، اوطوز آلتی زنادن یمانراقدر) دیمك اولور.

ربآء نسآء، ربآء فضل دیمکله ربا ایکی قسم بولادر؛ ربآء نسآء نرسه‌ایدیکی
معلوم‌بولدی. ربآء‌فضل بر نرسه‌نی اوزمثلینه برسی‌آرتق بولمقله صاتودر. مثلا:
اون پوط بغدای‌نی اون‌بر پوط بغدای برابرینه بیرو کبی، نسیئه بولماسه‌ده.
اما نسیئه بولماینچه بیرلگانلر مبیع‌نڭ جنسی بولماز ایسه اول وقت بر طرفی
آرتق بولسه‌ده درستدر، ربادن بولماز، چونکه ربآء فضل‌نڭ طابلووی ایچون
مالنڭ جنسداش هم قدرده بر طرفی آرتق بولمقی شرطدر، بو جهتله اون
پوط آرشنی اون بر پوط یاکه آرتغراق، صولی برابرینه بیرو درست بولادر،
زیرا آرش ایله صولی جنسداش توگلدرلر. جنسداشی بولغان نرسه‌ده یاخشیلق
ناچارلق اعتبار ایتلماز، بنآءً علی هذا بش پوط یاخشی آرپانی آلتی پوط ناچار
آرپاغه صاتو درست توگلدر. هکذا جنسداش نرسه‌لرنی مثلی برابرینه صاتشقانده
برطرفی آرتق بولماسه درستدر، ربادن بولماز اما نسیئه قیلغانده آرتق بولماسه‌ده
ربآء نسآء هم حرام بولور.

قرض

برنرسه‌نڭ مثلین آلمقچی بولوب برکشی‌گه کوتارگه بیرگانده وقت تعیین
ایتلمزسه بو اش (قرض) نامنده بولوب شرعا درستدر، وقت تعیین ایتلسه
نسیه‌گه صاتو بولغانلقدن ربآء نسآء متصور بولوب درست بولماز. واگر مسلمانغه
یاردم‌ایتمك نیتیله بولسه صدقهٔ نافله‌دن افضل بولغان عبادتدن معدود بر عملدر.

وزنی هم کیلی نرسه‌لرده هم تفاوتی بولماغان صانلی نرسه‌لرده قرض درست
بولادر؛ بس یمورقه کبی‌لرده صان برله‌ده قرض جائزدر.

قرضغه آلوچی کمسه مدیون دیوب آتالادر. قرضغه بیروچی کمسه قرض
آرقاسنده مدیوندن هیچ بر وجهله فائده‌لنوی درست بولماز ربا حکمنده بولور.

اوشنداق مدیون باشقه وقتده بولماغان فائده‌لرینی تیکرسه قرض ایچون صانالوب مکروه بولور . قرضده مدت اولمدیغندن بیروچی کشی قای وقتده بولسه‌ده مدیوندن صوراب آلورغه حقلیدر، اوشنداق مدیونگه صوراغان وقتده تولاوی لازم‌در. اما نسیئه بولای توگلدر، اگر مدت طولارغه بر ایکی گنه کون بولسه‌ده همانده مدیون استاسه بیرمی وتولامی طوروورغه قادردر . (صورة مسئله‌سی ؟)

مگر مدیون مدت طولغانچی وفات ایتسه مدت ساقط بولوب، بیروچی کمسه استاگان وقتده وارث‌لرندن صورارغه قادر بولور .

مقدمه‌دن فصل سادس

بیع سلم بیاننده‌در

ثمننی حاضر بیروب مبیع‌نی بر مدت صوکره آلو (بیع سلم) نامنده بولوب تیوشلی شرطلرینه طوغری کیلورسه شرعا درست‌در.

١ — مبیع‌نڭ نرسه ایدوکینی، صفتینی هم مقدارینی نزاع بولماسلق ایتوب بیان قیلمق .

٢ — مبیع برابرینه بیروله طورغان ثمن‌نڭ مقدارینی بیان قیلمق .

٣ — مبیع‌نی طابشرو وقتین بیان قیلمق هم نسیئه‌ده‌کی کبی معین بر وقت‌غه تعیین قیلمق .

٤ — اگر مبیع آغر بر نرسه بولسه طابشرو اورنینی بیان قیلمق .

٥ — وقت عقددن تسلیم وقتینه قدر مبیع حاضر بولمق .

٦ — ثمننی شول مجلسده قبض قیلمق‌در .

٧ — بائع‌نڭ ثمن بدلینه، یا ایسه مشترینڭ مبیع بدلینه ایکنچی بر نرسه‌نی آلماوچیلقلری شرطدر . بس شول یدی شرطیله بیع سلم جائز بولور.

سلمنڭ آزه‌نی بر آی‌در، بعضیلر اوچ کون دیوب‌ده ایتمشلردر. سلم‌ده مدت طولغانچی بائع وفات ایتسه مدت ساقط بولوب، مشتری استاسه، وارث‌لرنڭ قالغان مالدن حاضر طابشرمقلری لازم‌در.

اگر عقد مجلسنده ثمننی قبض قیلماسه‌لر، شول حالده آیرلسه‌لر، سلم فاسد

بولور . ایللی صوملق نرسه‌ده سلم ایتوب شول مجلسده اوطوز صومین بیروب
قالغان یکرمی صومینی ایکنچی وقت بیراچك بولوب آیرلسه‌لر، بیرلگان اوطوز
صومنده سلم بولور، قالغاننده سلم بولماز .

شونده بیان ایتلگان یدی شرطقه طوغری کیلماگان مسئله‌لر بیع سلم‌دن
بولمازلر . (معلم افندی بو طوغریده‌کوب تورلی صورت‌مسئله‌لرکورسانور. . . .) .

مقدمه‌دن فصـــــل سابع

تجارت‌که دائر احکام شرعیه بیاننده

آنلر : خیار شرط، خیار رؤیة ، خیار عیب ، خیار تعیین هم اقاله‌در .

خیار شرط:

بیع‌ده بائع ، یاایسه مشتری، یا که هر ایکاوی اوچ کونگه ، یا کیمگه شول
بیع‌ده اختیار شرط قیلسه‌لر شرعا جائز بولوب (خیار شرط) دیه آتالور. شول
مدت ایچنده بیع‌نی بوزغان کشی ایبداشینه بلدرمك کیراك ، اگر بلدرماسه
مدت اوتکان بولسه رضاسی ثابت بولور. اختیار بائع طرفنده بولسه مال هنوز
بائع ملکنده بولور، گرچه مشتری قبض قیلغان بولسه‌ده، بووجهله مذکورمدتده
مال مشتری قولنده هلاك بولسه آتالغان ثمن معتبر بولماس، مشتری‌یالگز قیمتینی
تولار، اگر اختیار مشتری طرفنده بولسه بو وقت بائع ملکندن چقار مشتری
ملکینه کرمای طورور ، شولوق مال مشتری قولنده هلاك بولسه آتالغان ثمننی
تولاوی لازم بولور، قیمتینی‌گنه توگل . (صورة مسئله نیچك؟)

خیار رؤیة :

بر مالنی‌کورمایچه تل برله یا که اشاره برله بیان قیلنوینه قاراب آلغاچ
کورگاننك صوڭنده مشتری شول بیع‌نی بوزارغه اختیارلیدر، گرچه مبیع‌ده عیب
بولماسه‌ده، بو(خیار الرؤیة) دیوب آتالادر. اما نرسه خواجه‌سی اوزنرسه‌سینی
کورمای صاتسه‌ده کوروب‌صاتقان حکمنده‌در، بائع‌غه خیار رؤیة بولماز، اگر بائع
مبیع‌نی مشتری‌گه‌کیتوروب بیرسه مشتری رد قیلماز. ایمدی بووقتده‌ده رد قیلمق

ناسه عقد قیلغان اورنغه شول مبیعنی ایلتوب بائعغه طابشرمقی لازم بولور.

(صورة مسئله نیچك؟)

اوزرنده اختیار بولغان کمسه کوروودن قبل شول مالنی ایکنچی بر کمسه‌گه ماتوی درستدر، لکن بو آلوچیغه اختیار بولماز. رؤیه‌ده مقصود یرین کورو معتبردر، بو جهتله بر کمسه بر مالنی آلغانده مقصود یرینی کورگان بولسه، باشقه یرلرنی کورمگان بولسه‌ده آگا اختیار بولماز؛ اوشنداق بر کمسه آلا طورغان مالینك مقصود یرینی کورمگان بولسه گرچه باشقه یرلرنی کورگان بولسه‌ده آگا اختیار بولور. (بو مسئله‌لرنك صورتی نیچك؟)

خیار عیب:

مشتری آلغان مالندن بائعده وقتده بولغان بر عیبنی طابسه، آلغان وقتده بلمگان بولسه شول مالنی قایتاروغه اختیاری باردر، بونی (خیار عیب) دیورلر. اگر عیبنی بلگاندن صوگره‌ده شول مالده عادتچه تصرف قیلسه اول وقتده راضی بولغان بولور، قایتارو اختیاری بتار. اما اوز قولنده‌ده عیبلنگاندن صوگره‌غنه بائعده وقتده بولغان عیبی ظاهر بولسه بو وقت قایتاروغه اختیاری بولماسه‌ده نقصانینی بائعدن آلورغه، یا که عیبی ایچون بهاسینی کیموتدررگه اختیارلی بولور. طعام آلوب آشاغاننك صوگنده عیب قدیمینه مطلع بولسه امام اعظم قاشنده تولاتورگه‌ده اختیاری بولماز، اما امام محمد قاشنده اختیارلی بولور.

خیار تعیین:

ایکی یا اوچ دانه نرسه‌دن برسینی اوچ کون ایچنده خوشلاب آلمق ایچون اختیار شرط قیلودر، شرعا درست بولوب بوگا (خیار تعیین) نامی بیرلمشدر.

بونده شرطلری شونلردر:

١ — هر قایوسینك بهالری آتالغان بولسون.

٢ — صایلاناچق نرسه اوچدن آرتق بولماسون.

٣ — آرادن برسینی بیلگیلاوشول اوچ کون ایچنده بولسون.

(صورة مسئله نیچك؟)

اقاله

قیلغان بیعنی قایتارشمق و بوزشمق اقاله نامنده‌در. بائع و مشتری‌نینك رضالقلری حاصل بولور، بائع ثمن‌نك مثلینی هم بتونلاینی، مشتری دخی مبیع‌نك اوزینی قایتارشمقلری شرطدر؛ اگر مبیع کیموگان بولسه قالغان قدرنده‌ده جائز بولور، اما آرتدروب بیرمکی یا که مبیع بتون حالنده ثمننی کیموتوب آلمقی اصلا درست بولماز. اگر اقاله مسلمان آدمنك اوتنوی بوینچه هم آنی قزغانغانلقدن بولورسه بو وقت (مَنْ اَقَالَ مُسْلِمًا بَيْعَتَهُ اَقَالَهُ اللّٰهُ تَعَالٰى عَثْرَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ) حدیث شریفینك مفادنچه اقاله ایتوچی الوغ اجرلر ایله مأجور بولاچقدر. حاصل معناسی بویله‌در: (برکمسه مسلمان آدمنك بیعسینی قایتارسه الله تعالی قیامت کوننده اول بنده‌نك گناهلرینی یارلقار) دیمکدر.

مقدمه‌نك تتمه‌سی

اجاره و بیوع مکروهه بیاننده

اجاره: برنرسه‌نك فائده‌سین صاتودرکه شرعا درست بولمقینه رعایه‌سی لازم بولغان شرطلری باردر، اگر شول شرطلرغه طوغری کیلمز ایسه اجاره صحیح بولماز. اجاره‌نك مثالی خانه‌نی ایچنده طورورغه، کیوم‌نی کیوب فائده‌لنورگه، قورال‌نی استعمال ایتوب فائده‌سین کورورگه بیرو کبی‌در.

اجاره‌ده رعایه‌سی لازم بولغان شرطلر:

۱ — اجاره‌گه بیرلگان نرسه‌نك فائده‌سی معلوم بولو.

۲ — فائده‌لنو مدتین بیان ایتو. (مثالی نی کبی؟)

۳ — فائده برابرینه قویلغان اجره معلوم بولو.

٤ — اجره، مقصود بولغان هم نرسه‌نك عرفده بولغان فائده‌سی ایچون بیرلسون!

۵ — اجره اجاره‌گه بیرلگان نرسه‌نك اوزندن حاصل بولغان نرسه بولووی شرط ایتلماسین!

٦ — بر نرسه‌نڭ ذاتی اجاره‌گه آلنمازسزلق .

اجاره‌گه دائر مسئله‌لر

برنچی : شول صاندق‌نڭ ایچنده بولغان نرسه‌نی اوچ آی فائده‌لنورگه سیگا اون صوم برابرینه بیردم دیگاچ ، صاندقده نرسه اولدیغینی بلمدیکی حالده ایتولمش کمسه راضی بولوب آلسه‌ده بو اجاره شرعا فاسد بولادر ، زیرا بونده صاندقده‌غی نرسه‌نڭ ذاتی‌ده جنسی‌ده بیان ایتلمدیکندن . برنچی شرط طابولمادی ، اگر بر نرسه‌نڭ جنسی‌گنه بیان ایتلسه‌ده آنڭ فائده‌سی بیان ایتلگان بولادر ، مثلا شول آطنی اجاره‌گه بیردم دیو کبی ، زیرا معلوم‌که آطنڭ فائده‌سی جیگودر ، ولو بوسی ایتلماگان بولسه‌ده اجاره‌نڭ شرطی طابولغان بولور .

ایکنچی : مین سیگا شول آطنی مجرد سرایکده طوتو ایچون ، یاکه شول کیومنی خانه‌کده ألوب طورو ایچون بش صوم برابرینه فلانچه مدتکه بیردم دیسه هم آلوچی قبول ایتوب آلسه بوده اجاره‌دن بولماز ، زیرا بونده دورتنچی شرط طابولمادی ، آطنڭ فائده‌سی جیگو ، کیوم‌نڭ فائده‌سی کیودرکه سرایده طوتو ، خانه‌ده ألوب طورو ایچون‌گنه اجره بیرو لازم بولماز .

اوچنچی : مین سینی بر آی‌غه کیوم تگوب طورورغه یاللادم ، خدمت حقڭ اوزگا اوچ کیوم تگووڭ بولور دیسه ، یاکه مین سینی شول یکرمی ایکمه‌کنی کوتاروب ایلتمك ایچون یاللادم ، شولردن ایکیسی برابرنده دیسه بوده صحیح بولغان اجاره‌دن صانالماز ، بشنچی شرطنڭ طابولمادیقی ایچون .

دورتنچی : مین سیگا شول قویلرنی بیردم اوستندن یونلرن آلوب فائده‌لنورگه ، یاکه شول بولوننی بیردم پچانین جابوب آلورغه ، یاکه شول کولنی بیردم بالقلرین طوتوب فائده‌لنورگه دیسه بو اجاره‌ده صحیح بولماز ، بونده اجاره‌گه بیرلگان نرسه‌لرنڭ ذاتی آلندقی جهتدن آلتنچی شرط طابولماغان بولادر . ایمدی بونده‌ی طوغریلرده بو طریقه تجویز ممکن :

مثلا معین مقدار بر بولوننی معین مقدار طورورغه یاکه شونده یاتورغه بیرور ، شونده بولغان پچانی آلوچیغه مباح ایتر ، کولنی دخی قوینوب فائده‌لنو

ايچون بيرور بالفلرنى مباح ايتەر ايشته شول طريقه تجويز ممكن اولور.[۲]

بيع ده مكروه بولغان اشلر :

۱ ــ جمعه كون اوّلگى اذان قيلنغاچ ايتلگان سودا.

۲ ــ نجش يعنى مشترى‌نى قزقدرو ايچون اوچنچى آدمنك كيلوب بها آرتدروى.

۳ ــ بائع مبيع‌نى آنده بولماغان صفتلر ايله ماقتاوى.

٤ ــ بائع ومشترى كيلشكان‌دن صوكره اوچنچى آدم كيلوب مين اوچسز راق صاتام، ياكه‌مين قيمتراك آلام ديوب عقدنى بوزمقى‌در.

٥ ــ احتكار يعنى بار آشلقنى جيوب بها كوتارلسون ايچون صاتماى طورودر (اوز زراعتندن حاصل بولغان آشلقنى صاقلاوده گناه يوقدر).

٦ ــ آچلق وقتلرنده اوز يركده محتاجلر بولا طوروب آشلقنى ياغاغه صاتودر.

۷ ــ اگر شهر خلقينه ياكه بازار بهاسينى بلماى آلدانوب صاتوچينك اوزينه ضرر كيلوردای بولسه چيتدن كيله طورغان آشلقلرنى قارشى باروب آلودر.

بس شول اشلر جمله‌سى مكروه عمللردن بولوب بيع‌نى بوزوشماسه‌لر گناهلى بولورلر.

مقالهء اولى نكاح بياننده

بو دخى مقدمه كبى بدى فصلنى متضمن‌در

فصـــل اول

نكاح وآنك عقلاً ونقلاً تيوشلى بر اش اولديغينى بيان.

نكاحنك لسان شرعده معناسى (عقد خاص موضوع لحل الوطى) دركه خاص بولغان بر عقددركه، آنك سببلى وطى حلال اولور ديمكدر.

دين ودنيا مصلحتلرينى دخى الله‌نك قللرينى ورسول الله‌نك امتينى

(۲) معلم افندى بونده درل روشچه كوب تررلى مثاللر كيتروب شوطلرغه طه غرى كيلوب كيلمديكنى شاگردلردن صوراب اجاره مسئله‌لرينى آكلاتورا

كوبايتو كبى بر طاقم سببلرنى مشتمل بولديغندن عقلاده تيوشلى بر اشدر. (فَانْكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَآءِ مَثْنَى وَثُلٰثَ وَرُبَاعَ) آية كريمه‌سينه دخى (تَنَاكَحُوا، تَوَالَدُوا، تَكَثَّرُوا فَاِنِّى اُبَاهِى بِكُمُ الْاُمَمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ[1]) دخى (اَلنِّكَاحُ سُنَّتِى فَمَنْ رَغِبَ[2] عَنْ سُنَّتِى فَلَيْسَ مِنِّى) حديث شريفلرينه بناءً شرعا دخى تيوشلى وامر ممدوح در.

اگر شهوت غالب بولوب، حرامغه توشمك خوفى بولسه اول وقت نكاح واجب بولور. اما خاتون حقين ادا قيلودن قورقسه، ياكه ظلم قيلمق خوفى بولسه اول وقت نكاح مكروه بولور.

مقالهٔ اولى دن فصـــــل ثانى

محرمات فى النكاح = يعنى نكاحى حرام بولغانلرنى بيان

برينك آخرينه نكاحى حرام كمسه‌لر يكرمى بردركه يديسى نسبًا يعنى نسل وفرزند اشلق سببلى بولورلر، يديسى رضاعا يعنى چيت خاتون‌نك سوتين ايمو سببلى حرام بولورلر، دورتيسى مصاهرةً قاينشلق سببلى حرام بولورلر، ايكيسى جمعا، برى‌ده كفرا حرام بولورلر.

---

(١) بعضيلر «بِكُم» ديوب اوقدقلرى كبى «بِكَمِ» ديوب اوقيانلرده باردر. اول وقتده امتلرنك كوبلگى ايله معناسنده بولادر. لكن «بِكُم» ديوب اوقو شائع ومقبولره‌كدر.

(٢) رغبة كلمه‌سى (عن) ايله استعمال ايتولسه، يوز دوندرو، اعراض ايتو معناسنده بولوب، (فى) ايله استعمال ايتولسه، فزغو، ميل ايتو معناسنده‌در.

نسبا حرام بولغان يدى كمسه‌لر بولنلردركه شوڭا دليل بولغان آية كريمه‌نڭ
تفسيرنڭ جمله‌سى كورساتوله‌در . (سورهٔ نساء)

أَسْتَعِيذُ بِاللهِ : حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ يعنى سزنڭ اوزڭزگه حرام قيلندى

١ — أُمَّهَاتُكُمْ اوز آنالريڭز !

٢ — وَبَنَاتُكُمْ دخى اوز قزلريڭز !

٣ — وَأَخَوَاتُكُمْ وقز قرنداشلريڭز !

٤ — وَعَمَّاتُكُمْ وآتاڭز ايله برطوغمه قز قرنداشلريڭز !

٥ — وَخَالَاتُكُمْ وآناڭز ايله برطوغمه قز قرنداشلريڭز !

٦ — وَبَنَاتُ الْأَخِ دخى اير قرنداشيڭزنڭ قزلرى !

٧ — وَبَنَاتُ الْأُخْتِ دخى قز قرداشيڭزنڭ قزلرى ديمكدر .

رضاعا حرام بولغانلرى

٨ — وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ دخى سزگه سوت ايمزگان آنالريڭز حرام بولدى.

٩ — وَأَخَوَاتُكُمْ مِنَ الرَّضَاعَةِ دخى ايه‌ودن بولغان قزقرنداشلريڭز حرام بولدى ديمكدر .

رضاعا دخى: بنت، عمه، خاله، بنت اخ، بنت اخت حرام بولمقله مجموعسى دخى يدى بولور .

مصاهرة يعنى قاينشلق سببلى حرام بولغان دورتيسى :

١ — ام زوجته - يعنى خاتونيننڭ آناسى، كيراك خاتونغه وصول بولسون وكيراك بولماسون .

٢ — بنت زوجته - يعنی خاتونینكٔ قزی، اگر خاتونغه وصول بولغان بولسه: اما وصول بولماغان بولسه اول وقت آناسینی طلاق ایتوب قزینی آلسه‌ده جائز بولور.

٣ — حليلة ابنه - يعنى صلبى اوغلينكٔ خاتونيدر.

٤ — منكوحة ابيه - يعنى آتاسينكٔ نكاحلنمشى حرام بولور. حاصل كلام اوگای آناسی، کیراك آتاسی آنی وطی قیلغان بولسون، کیراك بولماسون.

جمعا حرام بولغان ایکیسی:

١ — جمع بين الأختين - يعنى برسين ایر، ایکنچیسین خاتون فرض قیلوب قاراغانده آرالارنده نكاح صحيح حاصل بولمازدای ایکی قز قرنداشنی جمع حرامدر.

٢ — الزيادة على الاربع - يعنى دورت اوستينه ينه آرتدرو حرامدر، كم نى بولسه‌ده.

کفرا بولغانی

مؤمن ایله کتابیدن غیر خاتوندر، آنلرنی نكاح صحيح بولماز.

یوقاریداغی آیة کریمه‌نكٔ آخری بولغان (وَاُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَرَبَائِبُكُمُ اللَّاتِى فِى حُجُورِكُمْ مِنْ نِسَائِكُمُ اللَّاتِى دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَاِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُ اَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ اَصْلَابِكُمْ وَاَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْاُخْتَيْنِ اِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا) قول شریفلری‌له شول کورستدیکمز کمسه‌لرنكٔ نكاحلری حراملقلری بیان ایتلمشدر.

دخی:

اوزی ایله زنا قیلغان، یا که شهوت ایله فرجین کورگان بر خاتوننكٔ قزینی

وآناسینی نکاح حرام بولور. اوشنداق بر خاتون بر ایرنی شهوت ایله طوتسه ایل ایرنلَ آتاسی هم اوغلی بوخاتونغه حرام بولور. وبو شهوت ایله طوتمق سببلی بولغان حراملق یا کُلش‌لق ایله طوتقانده‌ده حاصل بولور، مثلا بر خاتون بوقو آراسنده یا کُلش ایرینلَ اوغلینی شهوت‌ایله طوتسه ایرینه حرام‌بولوب آورلور، یا که ایر؛ خاتونی فرض قیلوب کیلینینی‌شهوت ایله طوتسه کیلینی اوغلینه حرام بولور.

مقالهٔ اولی‌دن فصـــل ثالث

رضاع بیاننده:

رضاع لغتده صُورمق‌در، شریعتده مدت مخصوصه‌ده یعنی بالاغه ایکی یاش یارم اولمدیغی حالده بر خاتوننی ولَوْ بر کره‌گنه بولسون ایموب آنده حرمهٔ رضاعیه وآنالق ثابت بولمقیدر، شول مدت ایچنده بر بالا بر خاتوننلَ سوتین ایمسه (يَحْرُمُ مِنَ الرَّضَاعِ مَا يَحْرُمُ مِنَ الْوِلَادَةِ) حدیث‌شریفنلَ مفهومنچه نسبا بولغان صورتده حرام بولاچق کمسه‌لر جمله‌سی حرام‌بولوب‌آورلورلر، برینلَ آخرینه نکاحی صحیح بولماز.

رضاع ایسه شریعهٔ اسلامیه‌ده درست بولوب، قبل‌الاسلام دخی‌عربلر آراسنده شایع بولغان عادتلردندر. لکن کورکام خلقلی خاتوننی اختیار قیلو تیوشلیدر.

رضاع‌غه دائر بر قدر مسائل

ا — بر خاتون ایکی یاش یارم‌دن کیم بر قز بالانی یا کُلشقنه بولسه‌ده ایمزگان بولسه شول قزنی اوسکاندن صوگره ایمزگان خاتون‌نلَ ایرینه نکاح درست توگل (نی ایچون؟) اوشنداق شول خاتون شول‌قزنی اوزینلَ اوغلینه آلوب کیلون ایتووی درست توگل (نی ایچون؟) دخی شول‌خاتون‌نلَ انسینه‌ده شول ایمگان قزنی نکاحلاو درست توگل (نی ایچون؟)[1].

---

[1] بس معلم افندی بونده شول طریقه مسئله‌لر کیتوروب نی ایچون عدم جوازن شاکردلردن آیتدروب آنلرنلَ ذهنلرینی اوتکارور!

ب — بر خاتون رضاع مدتنده اوزينك سوتيني صاووب طعامغه قوشوب آشاتسه امام اعظم قاشنده حرمة رضاعيه ثابت بولماز.

ج — اگر رضاع مدتنده سوتني صيوق نرسه‌گه قوشوب بيرسه غلبه اعتبار قيلنور، سوت غالب بولسه حرمة رضاعيه ثابت بولور، غالب بولماسه حرمة رضاعيه ثابت بولماز.

د — اگر رضاع مدتنده بر بالاغه ايكى خاتوننك سوتى قوشلوب اچرتلسه، امام اعظم ايله امام ابو يوسف قاشنده قايسى خاتوننك سوتى غالب بولسه تحريم اول خاتون سوتينه متعلق بولور، اما امام محمد قاشنده هر ايكسينك سوتينه تحريم متعلق بولور.

مقالهٔ اولى دن فصـــل رابع

نكاحنك شرطلريني بيان:

نكاحلرى بر برينه درست بولماغانلر (محرم) ديوب، نكاحلرى درست بولغانلر (نا محرم) ديوب آتالادر، ايمدى نكاحلرى درست بولغان كمسه‌لرنك آرالرنده نكاح حاصل بولمقى ودرستلكى ايچون بش شرطى باردر آنلر: عقد، حضور شاهدين، رضاء طرفين، مهر، كفائت‌در. شول بش شرطنى برام برام بيان ايته‌لم:

(عقد ۱، حضور شاهدين ۲، رضاء طرفين ۳، مهر ۴، كفائت ۵)

۱ — عقد:

ايجاب وقبول ايله يعنى كياو وقزنك، ياكه وكيل لرينك آلدم بيردم قيلمقلرى ايله طابولا طورغان اشدر، متعاقدين يعنى عقد قيلوچيلرنك اوّلگسينك سوزى ايجاب، ايكنچيسينك سوزى قبول ديوب آتالادر.

بو ايجاب قبول لفظلرينك هر ايكيسى اوتكان زمانغه دلالت قيلا طورغان سوزلردن بولورغه كيراك، يا ايسه برسى اوتكان زمانغه دلالت قيلا طورغان، ايكنچيسى امر لفظلرندن بولسه‌ده عقد بولور. مثاللرى: مين سينك قزكنى جفتلندم ديگانده قزنك آتاسى سيگا قزمى جفتلندردم ديسه، ياكه برسى ميگا قزكنى جفتلندر

دیگانده قز آتاسی جفتلندردم دیوب جواب بیرسه ایجاب قبول تمام بولادر.
اما قزنی میگا جفتلندررسڭ دیگانده قز آتاسی جفتلندررمن دیوب جواب بیرسه‌ده عقد بولمیدر، زیرا بونلر اوتکان زمانغه دلالت قیلا طورغا[illegible] سوزلردن توگلدر.
نکاح عقدنده ایجاب قبول لفظلرینه: تزوج، هدیه، [illegible]، نکاح، جفتلیك کبی سوزلردن قایسی استعمال قیلنسه‌ده درست بولادر. ([illegible]لرینی کورسانگز!)
کیاو ایله کیلن مجلس عقدده هر ایکیسی حاضر بولسه‌لر اشارت برله تعیین ایتلسه‌ده عقد درست بولور، اگر آنلر حاضر بولماینچه وکیل وولیلر یگنه بولورسه اول وقت هر ایکیسینڭ اسملریله بلدرمك اگر اسملری ایله‌ده بلنمسدای بولسه آتا وبابالرینی ذکر ایله بلدرمك لازم بولور.
صورة عقد: مثلا کریم آغا سین اوزکنڭ قزڭ زیتونه‌نی ایللی صوم مهر برابرینه عبدالله عبدالرحمن اوغلینه حلال خاتونلقغه وکالة وولایة قبول قیلوب بیردکمی؟ سین کم عبدالرحمن آغا اوزکنڭ اوغلڭ عبدالله‌غه کریم قزی زیتونه‌نی ایللی صوم مهر برابرینه حلال خاتونلقغه وکالة وولایة قبول قیلوب آلدکمی؟ دیگانده هر ایکیسی بیردم آلدم دیسه‌لر عقد نکاح تمام بولور. (اگر باشقه شرطلری‌ده طابولغان بولسه) خطبه شرط ایماز، لکن عقدنڭ خطبه صوڭنده بولمقی سنت هم ادبکه غایت موافق بر اشدر.

٢ — حضور شاهدین:

یعنی ایکی ایر شاهدنڭ، یاکه بر ایر، ایکی خاتون شاهدلرنڭ مجلس عقدده حاضر بولوب ایجاب هم قبول لفظلرینی بریولی ایشتمکلری شرطدر. آیرم آیرم شاهدلر حضورنده عقد اجراء قیلسه‌لر درست بولماز دخی شاهدلرنڭ عاقل، بالغ، حر بولمقلری‌ده شرطدر.

٣ — رضاء طرفین:

یعنی نکاح ایتوله‌طورغان یکت ایله قزنڭ شول نکاحغه راضی بولشمقلری شرطدر، اگر بر طرفقنه راضی بولماسه‌ده نکاح درست بولماز. یکت‌نی زوج قزنی زوجه دیوب تعبیر ایته‌بز.

زوجەنكٔ رضالقی استیذان یعنی نكاحغە اذن صوراو ایله بلنور. اگر زوجەنكٔ اۋلگی نكاحی بولسه هم اذن صوراوچی آتاسی، یاکه آتاسی قوشقان کشی بولسه اذن صوراغان وقتده قزدن انکار علامتی کورنمسه شول کفایەدر، رضالقینی آچق بلدرماسەده رضالقندن صانالور، اما آتاسندن باشقه ولی ووکیلی اذن طلب قیلسه، اول وقتده صراحة رضالقی شرطدر.

دخی زوجه اۋلده بر نكاح کورگان بولسه اذن صوراچی کم گنه بولسەده صریح اذنندن باشقه نكاح تمام بولماس. هکذا زوج رضالقیده.

نكاح فضولی:

اگر بر طرفنكٔ خبرندن باشقه نكاح ایتلسه نكاح فضولی نامنده بولوب درستدر. لکن بوننك حکم شولدرکه؛ بلمی قالغانی نكاح خبرینی ایشتکاندن صوڭره رضالق بیرسه نكاح درست وشرعی بولوب کیتەر، اگر رضالق بیرماسه نكاح ویران بولور. نكاح وقتنده خبردار بولا طوروب ده رضالغی معلوم بولماسه صوڭره راضی بولسەده نكاحی نكاحدن صانالماز.

٤ — مهر

(فَمَا استَمتَعتُم بِهِ مِنهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً)

آیة کریمەسینكٔ دلالتینه بناءً نكاحنكٔ مهر برابرینه بولمقی واجبدر. اقل مهر اون درهمدرکه شوندن کیمگه رضالنسەلرده اون درهم لازم بولور. اگر اون درهمدن آرتق مهر آتالغان بولسه نی قدر بولسەده زوجنكٔ تولامکی لازم بولور.

آتالغان مهرنی وقت نكاحده بیرمك لازم بولور، اگر بر قدرینی وقت نكاحده بیروب بر قدریسینی صوڭرەغه قالدرسەلر، رضالقلری ایله بولغانده بوده شرعا درست، نکاح وقتنده بیرلگانی (مهر معجل)، قالغانی (مهر مؤجل) ناملرنده بولورلر.

مهر معجلنی آلغانچه خاتون اوزینی ایرینه طابشرماسقه اختیاری باردر. اما مهر مؤجلنی ایسه نكاح باقی بولغانده زوج تسلیم ایتمی طورسەده گناهلی بولماز،

زیرا آنك تسلیم وقتی خلوت صحیحه‌دن صوڭره طلاق ایله، یا که خلوت صحیحه‌دن قبل بولسه‌ده زوجین‌دن برسی‌نڭ وفات بولووی ایله نکاح کیسلگان صورتده‌در.

بوڭا دائر بر قدر مسائل:

ا — مسئله: اگر برده مهر سویلامایچه نکاح قیلغان بولسه‌لر بوده شرعا درست‌در، زیرا بو وقت مهر مثل بیرمك لازم بولور. مهر مثل قزنڭ بر طوغمه‌لرینه قاراب بیرلور. اگر بر طوغمه‌لری بولماسه آتاسینڭ قز قرنداشلرینڭ مهرینه قاراب بیرلور، آناسینڭ مهرینه قارالماز.

ب — مسئله: ایر مهر مسمانی یعنی آتالغان مهرنڭ بارچه‌سینی خاتونغه طابشروی یعنی آنده خاتوننڭ حقی ثابت بولادر، آرالارنده خلوت صحیحه بولغاندن صوڭره طلاق ایتلگان صورتده، یا ایسه خلوت صحیحه بولماسه‌ده زوجین‌دن برسی وفات اینکان تقدیرده.

ج — مسئله: بر قزغه یوز صوم مهر آتالغان بولسه نکاحدن صوڭره خلوت صحیحه‌دن الك ایر بونی طلاق قیلسه، آتالغان مهرنڭ یارتیسی بولغان ایللی صومنیگنه بیرور (۲).

د — مسئله: هیچ مهر آتالمی نکاح ایتلگان بر خاتوننی ایری خلوت صحیحه‌دن قبل طلاق قیلسه بو خاتونغه متعه یعنی بر قات کیوم بیرمکلیکی لازم بولور. خاتوننڭ درجه‌سینه قاراب کولمه‌ك، یاولق، باش بورکانچیگی کبی نرسه‌لر بیرلور (۳).

---

(۲) وَإِنْ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمَسُّوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ. الخ — سورهٔ بقره‌ ۲۳۶ آیه‌نڭ موجبی.

(۳) لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمَسُّوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتِّعُوهُنَّ. الخ — سورهٔ بقره‌ ۲۳۷ آیه‌نڭ موجبی.

خلوت صحیحه شولدرکه : حسا ، یا ایسه شرعا ، یا ایسه طبعا ، وطی‌دن مانع بر نرسه بولمادیغی حالده خاتون ایله ایرنك آولاقده بولمقلری وکورشمکلریدر. مثلا : وطی‌دن مانع نرسه‌لر آورو ، رمضان روزه‌سی ، یا ایسه برسینك احرام‌لی بولمقی، یا ایسه خاتوننك حیض ونفاس کوره طورغان وقتی بولمقی در . بس شوندای سببلردن برسی بولغانده خاتون ایله ایرنك کوروشوی صحیح بولغان خلوتدن صانالماز.

٥ — کفائت :

یعنی ایرنك خاتونغه کفو بولمقی شرطدر ، بناءً علی هذا بر خاتون اوزینه کفو بولماغان بر ایرگه بارسه ولی‌لرینك بو خاتوننی آیروب آلولری ممکن در.

اما کفائت ایر جانبندن بولمقدر ، خاتون جانبندن معتبر توگلدر .

عربلر نسل ونسبده کفو بولوب بولمادیغین اعتبارغه آلالر ، اما عجملر ایسه اسلام‌ده ، آزادلقده ، دیانت‌ده ، بایلق‌ده ، هنرده ایرنك خاتونغه کفو بولوب بولمادیغنی اعتبارغه آلالر ، بو وجهله اوزیگنه مسلمان بولغان بر ایر اوزی‌ده آتاسی‌ده مسلمان بولغان بر خاتونغه کفو توگلدر ، یا ایسه اوزی‌ده آتاسی‌ده مسلمان بر ایر اوزی آتاسی هم باباسی یعنی آتاسینك آتاسی مسلمان بولغان خاتونغه کفو بولماز ؛ اما اوزی هم آتاسی دخی آتاسینك آتاسی مسلمان بولغان بر ایر کوب آتالری مسلمان بولغان خاتونغه کفودر. آزادلقده دخی شول روشچه یورتلور.

دیانت‌ده کفائت شرط بولدیغینه بناءً فاسق بر ایر صالحه بولغان قزغه کفو توگلدر ، بایلق‌ده دخی کفولك کیراکلیکینه بناءً مهر معجل ونفقه‌نی مالك بولماغان ایر بای خاتونغه کفو توگلدر ؛ اما مهر معجل ونفقه‌نی مالك بولسه بای خاتونغه‌ده کفو بولور .

هنرده کفائت شرط ایدی ، بناءً علی هذا تیری ایلاوچی ، یا ایسه چیلاك بویاوچی بر ایر اپتیك مغازه‌سی طوتوچی ، یا که اصل طاشلار ایله سودا قیلوچی بر خاتونغه کفو توگلدر .

مقالهء اولى دن فصـــل خامس

نكاحنك آداب وحقلرينى بيان ايته‌ر

(مَنْ نَكَحَ الْمَرْاَةَ لِمٰالِهٰا وَجَمٰالِهٰا حُرِمَ مٰالُهٰا وَجَمٰالُهٰا وَمَنْ نَكَحَهٰا لِدِينِهٰا رَزَقَهُ اللّٰهُ تَعٰالٰى مٰالَهٰا وَجَمٰالَهٰا) حديث شريفينك مفهومى اوزره مالى كوب بولغان، اوزى چيبر بولغان خاتوننى گنه صايلاودن بيگراك ديانتى وانصافى بولغان هم نسب جهتندن معتبر بولغان خاتوننى اختيار قيلمق در؛ حديث‌نك حاصل معناسى بويله‌در: (بر كمسه خاتوننى مالى وجمالى ايچونگنه نكاحلانسه مالندن وجمالندن محروم قالور وبر كمسه خاتوننى ديانتى ايچون نكاحلانسه الله تعالى اول كشيگه خاتونينك مالينى وجمالينى ايرشدرور) ديمكدر.

الوغلر اينكانلر خاتون ايردن دورت اورنده كيم بولسون ودورت اورنده ايردن آرتق واوستون بولسون ديوب. ۱ - ياشده، ۲ - بويده، ۳ - نسبده. ٤ - مالده خاتون ايردن كيم بولسون، اما ۱ - كوركاملكده، ۲ - ادبده، ۳ - خلقده، ٤ - تقوالقده خاتون ايردن آرتق بولسون!

آرتق اوزون، ياكه آرتق تبانه‌ك خاتوننى اختيار قيلمق، ادبسز وفاحشه خاتوننى اختيار قيلمق، ياش بولا طوروب قارچقنى، يا ايسه قارت بولا طوروب ياش بر قزنى اختيار قيلمق، غيبت سويلاوچى وكوب كولوچى خاتوننى اختيار قيلمق نكاحنك آدابندن خارج اشلردر.

باكره قز آلمق، آلو نيتى ايله نكاحدن اوّل قزنى قارامق وكورمك. مهرنى آرتق قيلمازسزلق، كيلون وقودالر قوطلاب رياسز هديه‌لر بيرشمك، نكاحنى آشكاره قيلمق، وجمعه كونى كبى مبارك كونلرده قيلمق، طوى ايتوب قرداش قبيله‌نى طعاملاندرمق، تفاخر واسرافدن باشقه طوى مجلسلرى ياصامق نكاحنك آداب وحقلرندندر.

لكن بو درجه تيگزلاگان كمسه‌لر سيراك بولادر؛ خصوصا بزنكٔ بو يرلرده بر كمسه قاينشلرينه اوپكالاسه‌ده قزلرى اوستينه خاتون آلمق وبر قارت برياشكه كوز توشرسه مقصودينه ايرشمى طوقتامق عادتى ميدان آلديغندن قرآن الكريم نكٔ (فَاِنْ خِفْتُمْ اَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً) نظم جليليه آرتق اطاعت قيلونمى در.

مقالهٔ ثانيه طلاق بياننده‌در

بو دخى يدى فصلنى متضمن‌در

فصـــل اول

طلاق نكٔ نه بولديغينى وشريعت مطهرهٔ اسلاميه‌ده نه ايچون آكا رخصت بارلغينى بيان

طلاق لغتده كيتار ومعناسنده‌در، شريعتده ايسه (رَفْعُ قَيْدِ النِّكَاحِ فِي الْحَالِ اَوِ الْمَآلِ بِلَفْظٍ مَخْصُوصٍ) عباره‌سيله تعريف ايتوله‌در. معناسى: (نكاح باغنى كوترمكدركه، حاضر، يا ايسه كيلاچكده خاص بولغان سوزلر ايله) ديمك بولور. ضرورت شرعيه وقوعنده مثلا زوجين آراسنده محبت بولماينچه حرامغه وگناهغه چومو احتماللرى بولغانده، ياخود خاتون فاحشه بولوب كيتوب، آيرلماغان صورتده ايرنكٔ آندن كوب تورلى ضررلر كورمك خوفى بولغانده طلاق درست ومباح معامله‌لرنكٔ برسيدر. لكن ضرورت شرعيه بولماينچه مطلق اوصاللق وخلقسزلق ايله طلاق قيلو فنا ومكروه هم انسانيت دائره‌سندن خارج اشلردن در؛ بناءً على هذا (اَبْغَضُ الْحَلَالِ اِلَى اللهِ الطَّلَاقُ) هم (تَزَوَّجُوا وَلَا تُطَلِّقُوا فَاِنَّ الطَّلَاقَ يَهْتَزُّ مِنْهُ الْعَرْشُ) دخى (اَيُّمَا امْرَاَةٍ سَاَلَتْ زَوْجَهَا طَلَاقًا مِنْ غَيْرِ بَاْسٍ فَحَرَامٌ عَلَيْهَا رَائِحَةُ الْجَنَّةِ) حديث شريفلرى

روایت ایتلمشدر. حاصل معنالری بویله‌در: برنچی حدیث‌نڭ (شرعا مباح اشلرنڭ الله تعالی قارشنده خوش کورنمگانراکی طلاق‌در) دیمك بولور.

ایکنچی حدیث‌نڭ: (نکاحلانگز لکن طلاق قیلماگز، زیرا طلاق سببلی عرش تترار) دیمك بولور.

اوچنچی حدیث‌نڭ: (ضرورة شرعیه‌دن باشقه ایرندن طلاق صوراغان خاتونغه جنت‌نڭ ایسی حرام بولور) دیمك معنالرنده‌درلر.

عذر شرعینڭ وقوعنده طلاقغه رخصت بارلغی بیك کوب تورلی مصلحت‌لرنی جامع‌در. مثال ایچون دیورم‌که زوجین آراسنده محبت بولماغان صورتده، اگر طلاق ایتو ممکن بولماسه بو ایکی مخالف قلبلر نیچك بر برسیله ایالاشوب طورسونلر، البته بونلر ایکیسی ایکی طرفغه آیرلوب کیته‌چکده تورلی فسق وفحش عمللرده یوریه‌چکلر وبو اش دخی کوب بولاچاغندن بونلردن طوغان بالالرنگڭ حسابی کوب بولاچق، اما حقیقی آتالرینڭ حسابینه کم چغاچق؟ بناءً علی هذا بوکبی بالالرنی اوسترمك ایچون بر تربیه خانه‌نڭ صالنمقی لازم بولوب وشونده نی قدر مسلمان بالالری ولد زنا نامینی آلوب یاتاچق، حمد بولسونکه مسلمانلر آراسنده بوندای اشلر وبوندای خانه وبالالر یوقدر وبولمایه‌چقدر، زیرا مسلمانلرغه عذر شرعی وقوعنده بار خاتوننی طلاق قیلورغه یاخود ایکنچی‌نی آلورغه رخصت بولدیغی سویلادیکمز کبی مدهش حاللری قابلامقده‌در.

شریعت قوشقانچه سنت روشنچه طلاق قیلغانده عذر ایله بولورسه ایر گناهلی توگلدر.

مقالهء ثانیه‌دن فصـــل ثانی

طلاق‌نڭ نوعلرینی بیانده‌در:

طلاق اوچ نوعدرکه هر نوعنڭ اوزینه مخصوص احکام شرعیه‌سی باردر. آنلر: طلاق رجعی، طلاق باین خفیف، طلاق باین غلیظ‌در، ایمدی شونلرنی برام برام بیان ایته‌لم.

طلاق رجعی :

یعنی یا گادن عقد وتجدیددن باشقه ایرنڭ خاتونغه قایتووی ممکن بولغان طلاقدر . طلاق لفظینه باشقه سوز وصفت قوشماینچه‌غنه آیتلسه هم آندن غیر سوز آیتلماسه شول طلاق (طلاق رجعی) بولور . مثلاً : (سین میندن طلاق ، مین سینی طلاق قیلدم، میندن سین طلاق بولدڭ) دیسه بر طلاق واقع بولور ، کیراك طلاقنی نیت قیلغان بولسون ، کیراك قیلماغانده بولسون، ایکی یا اوچ لفظلرینی قوشماسه گرچه بردن آرتقنی نیت قیلغان بولسه‌ده همان بر طلاق واقع بولور . اگر خاتونینه مین سیندن طلاق دیسه اول وقت طلاق واقع بولماس.

طلاق رجعی نڭ حکمی :

طلاق رجعی نڭ وقوعی دورت شرط اوزره‌در ، برسی گنه طابولماسه‌ده طلاق رجعی بولمیدر . آنلر : برنچی صریح طلاق لفظی ایله بولسون هم آگا باشقه صفت آرتدرلماسون، ایکنچی : طلاق اوچدن کیم بولورغه تیوش، اوچنچی : طلاق مال برابرنده بولماسقه تیوش، دورتنچی : خاتون وطی قیلنغان بولورغه کیراك قبل الوطی بولماسون .

بس شول شرطلرغه طوغری کیلوب طلاق رجعی بر له طلاق قیلنغان خاتون عدتی طولغانچه همان ایرینڭ نکاحنده بولور ، ایرینه کورنمکی هم آنڭ کوڭلی توشسون دیوب زینتلانمکی واوزین ماطور کورساتورگه طرشمقی عدتی ایچنده درست بولور ، وشوگا اجتهاد ایتەر . اگر عدت ایچنده زوجی رجوع قیلسه درستدر، اوّلگیچه خاتونی بولوب آورلور، یا گادن عقد وشاهدلرغه احتیاج توشمز، اما شاهد اقامت ایتلورسه مستحب عمللردن بولوب کینار.

رجوع طریقی : عدت ایچنده ایر خاتونینه مین سینی ینه‌دن خاتونلقغه آلدم ، یا که مین سینی طلاق قیلودن قایتدم دیسه ، یا ایسه شهوت ایله طوتسه، یا که اوبسه رجوع قیلدم دیماسه‌ده رجوعدن صانالور ، طلاق ایتلمش خاتون عدت ایچنده ایرین شهوت ایله طوتسه ایری آچولانماسه همان رجوع بولور ، گرچه رجوع قیلدیغینی خاتونینه بلدرماسه‌ده ، لکن بلدرمك افضلدر . اگر ایر

رجوع قیلدم دیگانده خاتون عدتم طولدی ایندی دیسه ، طولارلق وقت اونکن بولسه خاتون سوزی اعتبارغه آلنور رجوع بولماس ، اگر عدت طولارلق وقت اوتماگان بولسه رجوعی درست بولور.

طلاق باین خفیف :

طلاق لفظینه بر صفت قوشوب ایتکانده واقع بولادر ؛ مثلا (سین میندن قاطی طلاق ، زور طلاق ، یمان طلاق ، قارانغو طلاق ، اوزون طلاق) کبی سوزلرنی ایتکانده اوچ طلاق بولونی نیت ایتماسه بر طلاق باین واقع بولور . یا ایسه طلاق نیتی ایله : (سین میکا حرام یا ایسه مین سیکا حرام) دیسه دخی طلاق اراده سیله (بار کیت ، سین میندن آیرلدڭ ، بار آتالرکه قایت !) دیسه همان طلاق باین واقع بولور . خاتوننڭ رضالقی ایله مال برابرنده طلاق قیلسه همان باین واقع بولور ، بونی خلع دیورلر بیانی آلنده کیلاچك .

طلاق باین نڭ حکمی :

طلاق باین برله طلاق قیلنغان ایر خاتونینه نکاحسز رجوع ایته آلماز ، اگر خاتوننڭ رضالقی ایله بولسه نکاح ایله رجوعی درست بولور ، عدت ایچنده بولسه ده . دخی باین ایله طلاق قیلنغان خاتوننڭ عدت ایچنده زینتلانمکی هم ایرینه کورنمکی حرامدر .

طلاق باین غلیظ :

خاتوننی اوچ طلاق ایله طلاق قیلودر ، یا که عمرنده قیلغان طلاقلری اوچکه جیولوب خاتونینڭ اوچ طلاق ایله طلاق بولوویدر . بو صورتده خاتون ایرینه حرمة مغلظه ایله حرام بولور ، نکاح ایله ده ایر خاتونینه رجوع قیلا آلماز . مگر تحلیل ایله رجوعسی ممکندر .

تحلیل صورتی : عدتی طولغاندن صوڭ خاتون ایکنچی ایرگه نکاحلانوب ، اول ایر ایله خلوت وجماع بولغاندن صوڭره بر بر سبب ایله اول ایرده بونی طلاق قیلسه ، آندن صوڭره توشلی بولغان عدتی طولسه اوّلگی ایرینه نکاحی درست

بولور والا درست بولماز. اما ایکنچی ایرنکاحلانغاچ بو خاتوننی جماع قیلمای طلاق قیلسه بو خاتوننك اوّلگی ایرینه نکاحی همان حرام بولور .

مقالهٔ ثانیه‌دن فصل ثالث

طلاقنك اهلی وواقع بولا طورغان سوزلر بیاننده

طلاق ایتوچی عاقل بولمق ، دیوانه‌ایله صبی‌نك خاتونلری بولوب گرچه طلاق قیلسه‌لرده طلاقلری واقع بولماس ، یوقلاوچی کمسه یوقی حالنده طلاق قیلسه واقع بولماز. اما ایسرك کمسه‌نك طلاقی هم کوچلانوب قیلدرلغان ، یاکه اویناب قیلنغان طلاقلر واقع بولور .

دخی بر کشی بتون گوده‌گه ایتوله طورغان سوزلرگه طلاقنی یالغاب خاتونینه ایتسه همان طلاق واقع بولور . مثلا : موینك ، باشك ، جانك ، تنك ، گوده‌ك طلاق دیسه واقع بولور. دخی یارتك ، اوچدن برك ، یاایسه دورتدن برك طلاق دیسه همان واقع بولور . اما قولك ، آیاقك ، آرقاك ، قورصاغك طلاق دیسه واقع بولماز . اگر خاتونینه سین یارتی‌طلاق، یاایسه چیرك طلاق دیسه همان بر طلاق واقع بولور.

مقالهٔ ثانیه‌دن فصل رابع

تعلیق طلاق بیاننده

(تعلیق طلاق) طلاقنی بر نرسه‌گه باغلامق دیمکدر . ایمدی بر کمسه خاتونینك طلاقینی بر اش‌گه باغلاسه شول اش پیدا بولغانده طلاق واقع بولور؛ مثلا : (سین‌شول یورتقه کرسه‌ك طلاق) دیوب خاتونینه ایتسه خاتون مذکور یورتقه کرسه طلاق بولور .

بو فصل‌غه متعلق بر قدر مسائل :

۱ ــ مسئله: ایرخاتونینه‌آیتسه (سین شول کیومنی کیسه‌ك طلاق)دیوب ، یاایسه (مین کیبتمه‌کرسه‌م سین طلاق) دیسه خاتون بر مرتبه شول کیومنی کیسه، یاکه ایر بر مرتبه شول کیبتکه کرسه برطلاق واقع بولور. صوگره شول اشلرنی قیلسه‌لرده طلاق واقع بولماز؛ ۱

٢ — مسئله: (سین آغالرکه هر بارغان صایون طلاق) دیسه، یا که (مین فلان کمسه یورتینه هر کرگانم صایون سین طلاق) دیسه اوچکه قدر هر بارمقنده وکرمکنده برر طلاق واقع بولوب، صوکره خاتون باین غلیظ ایله طلاق قیلنور. صوکره تحلیل ایله آلغانی تقدیرده گرچه شول اشنی یا کادن قیلسه‌لرده طلاق واقع بولماس.

٣ — مسئله: خاتونینه (حیض کورسه‌ڭ سین طلاق) دیسه، خاتون حیض کوردم دیوب جواب بیرسه طلاق واقع بولور.

٤ — مسئله: اگر (سین حیض کورسه‌ڭ اوزگده هم ایکنچی خاتونمده طلاق) دیسه بو خاتون اوزی طلاق بولور. اما ایکنچی خاتونی طلاق بولماز.

٥ — مسئله: ایرخاتونینه آیتسه (سین طاڭغه کرگاچ طلاق) دیوب، طاڭ بلنگاچده خاتونی طلاق بولور. یا ایسه آیتسه (سین یورتده طلاق) دیوب جمیع یورتده خاتونی طلاق بولور، یا ایسه (سین شهرده طلاق) دیسه، هر بر شهرده خاتونی طلاق بولور.

٦ — مسئله: (فلان اشنی قیلسه‌م هر نکاحلانغانم طلاق) دیسه عمری بوینچه مذکور اشنی قیلماوی لازم بولور. اگر قیلا قالسه قایو وقتده بولسه‌ده هر نکاحلانغانی طلاق بولور، کیراك اول خاتوننی یمین وقتنده نکاحلانماغان‌ده بولسون!

٧ — مسئله: ایرخاتونینه آیتسه (سین قزان شهرینه کرسه‌ڭ طلاق) دیوب، قزانغه کرماگان وقتده طلاق بولماز، قایچان قزان شهرینه کرسه طلاق بولور.

مقالهٔ ثانیه‌دن فصل خامس

تفویض طلاق بیاننده

یعنی طلاقنی خاتوننڭ اوز اختیارینه طابشرودرکه مثالی: (سین تلاسه‌ڭ اوزگنی طلاق قیل، طلاق قیلنورغه اختیارڭ اوزگده بولسون) دیگانده خاتون شول مجلسده اوزینی طلاق قیلا آلادر.

بوڭا متعلق مسئله‌لر:

١ — مسئله: ایر خاتونینه (تلاسه‌ڭ طلاق بول، یا ایسه طلاق اختیارگنی

اوزگا بیردم، طلاقنگده اختیارلی بول) دیوب آیتسه خاتون شول مجلسده (مین اوزمنی طلاق قیلدم) دیسه طلاق بولور؛ ایر سوزندن قایتورغه اختیارلی بولماس. لکن خاتون مجلسدن طارالغاندن صوگره آیتسه طلاق بولماس، زیرا آنلنگ اختیاری ایرنلنگ سوزین ایشتکاچده شول مجلسده یاکه ایری خطایله طلاق اختیارین طابشرغان بواسه خطنی اوقوغان ساعتنده‌در.

۲ — مسئله: (سین تلاگان وقتنگده طلاق بول، طلاق اختیارگنی هر وقتده اوزگا طابشردم) دیوب برایر خاتونینه آیتسه شول خاتون کوب وقتلر اوتکاچده اوزینی طلاق قیلورغه اختیارلیدر.

۳ — مسئله: بر ایر ایکنچی ایرگه (مینم خاتونمنی طلاق قیل) دیوب آیتسه شول ایر تلاگان وقتنده بونلنگ خاتونین طلاق قیلو ایله وکیل بولور. اما ایر بو تفویضدن رجوع قیلسه ممکندر. ایر خاتونینه (سین طلاق الله تلاسه) دیوب آیتسه طلاق واقع بولماز.

مقالهٔ ثانیه‌دن فصـــل سادس

خلع بیاننده

خلع: خاتون ایرینلنگ نکاحندن مال برابرنده ورضالقی برله چقمقیدر، ضرورت بولغانده درستدر.

مثلا: خاتون ایری ایله اصلا محبت والفت قیلا آلماز وآرالرینی اصلاح دخی ممکن بولماز، لکن ایر اوزی خاتونینی یاراتور، شول صورتده خاتونندن بدل آلوب طلاقی درستدر. اما ایر اوزی‌ده خاتونینی مکروه کوره طوروب آندن بدل آلوب طلاق قیلسه بو اش حرام بولور.

بدل خلع مهر قدرلی یاکه آندن کیمراك بولمقدر، آرتق بولسه‌ده خلع درست بولور، لکن آلنغان نرسه مکروه بولور. عدت نفقه‌سی وخاتونینلنگ کیومی کبی بیك آز نرسه برابرنده بولسه‌ده خلع جائز بولور.

مسئله: خاتون بدل خلع‌ده شول ایرندن بولغان یاش بالاسینی اوچ، یا بش سنه تربیه قیلونی التزام ایتسه درستدر وشول مدتده بالانی تربیه ونفقه‌لندرو خاتون

ذمه‌سنده بولور. مدت‌طولغانچی‌خاتون وفات‌ایتسه قالغان مالندن بالاتربیه‌سی ایچون ایرینه تیوشلیسی بیرلور.

مقاله‌ٔ ثانیه‌دن فصـــل سابع

عدت هم مدت حمل دخی بر قدر مسئله‌لر بیاننده

عدت لغتده صاناو دیگان‌سوز، شریعتده نکاحی کیسلگان‌خاتوننڭ شریعت قوشقان قدرلی‌صاقلانوب ایکنچی‌ایرگه بارمی‌طوروویدر. طلاق قیلنغان‌خاتوننڭ عدتی‌کوبمو بولووی مطلقه‌غه (یعنی طلاق قیلنمش خاتونغه) قاراب حکم ایتلور. مطلقه، یا حایضه (حیض‌کوروچی) بولور، یاایسه غیرحایضه (حیض‌کورماوچی) بولور، یاایسه حامله یعنی قورصاقلی خاتون بولور.

اگر مطلقه‌حایضه‌بولسه‌بونڭ‌عدتی‌اوچ‌حیض‌در. سوره‌ٔ‌بقره ۲۲۸ آیه (وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلٰثَةَ قُرُوءٍ) طلاق قیلنمش خاتونلر ایرگه بارودن اوزلرینی اوچ قان صاقلارلر دیمکدر. قروءدن مراد حیض‌در.

اگر مطلقه غیر حایضه یعنی قارتلق سببندن حیضی کیسلگان، یا که‌بالغ بولماغان بولوب حیض کورمی طورغان خاتون ایسه بونڭ عدتی اوچ آی‌در. سوره‌ٔ طلاق ٤نچی آیه (وَاللَّائِي يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ إِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلٰثَةُ أَشْهُرٍ وَاللَّائِي لَمْ يَحِضْنَ) معناسی: (شونداین خاتونلرکه آنلر قارتلق ایله حیض‌دن امید کیسدیلر، آنلرنڭ حکم‌لرنده شك قیلسه‌ڭز آنلرنڭ عدتلری اوچ آیدر، دخی یاشلك سببلی حیض‌کورمی طورغان خاتونلرنڭ عدتی اوچ آیدر).

اگر مطلقه حامله بولسه بونڭ عدتی وضع‌حملدر. سوره‌ٔ طلاق ٤نچی آیه

(وَاُولَاتُ الْاَحْمَالِ اَجَلُهُنَّ اَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ) معناسى: (قورصاقلى خانونلرنڭ عدتى قورصاغندەغى بالاسينى قويودر).

ايرى اولگان خاتوننڭ عدتى، اگر حامله بولماسه دورت آيده اون كوندر، كيراك حايضه بولسون، كيراك غير حايضه بولسون. سورهٔ بقره ٢٣٤ نچى آية (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ اَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِاَنْفُسِهِنَّ اَرْبَعَةَ اَشْهُرٍ وَعَشْرًا) شوندا اين ايرلر كم اوزلرى اولوب خاتونلرين قالدرورلر، خاتونلرى ايرگه بارمى اوزلرين دورت آي ده اون كون صاقلارلر ديمك معناسندەدر.

اگر ايرى اولگان خاتون حامله بولسه بونگده عدتى وضع حمل در دليل يوقارغى آية هر ايكى صورتده وضع حمل برله عدتى طولار، بالانى كيراك كامل يتشكانى حالده قويسون وكيراك كامل يتشمگانى حالده قويسون؛ گرچه طلاقندن يا زوج وفاتندن بر كونگنه صوڭ وضع حمل قيلسەده عدتى طولغان بولوب صوڭره ايكنچى ايرگه نكاحى درست بولور.

عدتنڭ كيفيتى :

سورهٔ بقره ٢٣١ نچى آية (وَلِلْمُطَلَّقَاتِ مَتَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ) يعنى تقوى آدملر اوزرينه لازم دركه طلاق قيلنمش خاتونلر ايچون فائدەلندرمكلك ياخشيلق برله. معناسنده بولغان آية كريمەنڭ دلالتچه طلاق عدتنده خاتوننڭ نفقه كيوم وخانه مصارفى همەسى زوجى ذمەسندەدر؛ بناءً على هذا خاتونغه زوجى خانەسندن چغوب يورمك، وايشلرينه بارمق جائز توگلدر؛ مگركه زوجى فاسق بولوب، خاتوننڭ مالينه، يا جانينه، ياكه، دين وعبادتينه ضرر كيتورمك خوفى بولسه زوج خانەسندن چقمقى درست بولور، لكن ايكنچى كرگان خانەدن ينه چقمى طورور.

وفات عدتنده خاتوننڭ نفقه‌سی اوز ذمه‌سنده بولدیغندن ضرورت بولس خلوت وقتده‌غنه‌چقوب اوز حاجتلرین اوتامکی ویه‌وشلامقی درستدر. طلاق رجعی عدتندن باشقه عدتلرده خاتون اصلا زینتلانماز، نکاح‌نڭ کیسلوینه حزن وحسرتنی بولور. عدت ایچنده اوّلگی زوجندن باشقه‌غه نکاحی درست توگلدر؛ بائن مغلظه ایله طلاق قیلنغان بولسه اوّلگی زوجینه‌ده نکاحی درست بولماز.

مدت حمل بیاننده

اقل مدت حمل آلتی آی، اکثری ایکی یل یعنی یکرمی دورت آی‌در، اما بزنڭ بو یرده غالبا طوقز آی‌دن‌وبر آز زیاده‌دن کیتوره‌لر. اقل‌مدت‌حمل آلتی آی بولوغه دلیل الله تعالی حمل ایله فصالنی برگه بیان ایتوب بیوردی (وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا) دیوب معناسی: (بالانڭ حملی هم ایمچاکدن آیرو مدتی اوطوز آی دیمکدر وایکنچی آیه‌ده فصالنی‌گنه آلوب (وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ) دیوب‌بیوردی یعنی (بالانی ایمچاکدن آیرو مدتی یکرمی دورت آی) دیمکدر؛ بس اقل مدت حمل آلتی آی بولوب قالدی.

اکثری ایکی یل بولوغه دلیل عائشه رضی الله عنهادن روایت قیلنغان حدیث‌درکه (لَا يَبْقَى الْوَلَدُ فِي بَطْنِ أُمِّهِ أَكْثَرَ مِنْ سَنَتَيْنِ) بالا آناسینڭ قارننده ایکی سنه‌دن آرتق قالماز معناسنده‌در.

بو فصلغه متعلق بر قدر مسائل

۱ ــ مسئله: بر آدمنڭ نکاح کوننڈن آلتی آی بولغانده خاتونی بالا کیتورسه بو بالا شول آدمدن بولور یعنی شریعتده بونڭ وارثی بولور؛ آلتی آیدنده کیم‌ده طوغسه بو ایردن بولماز.

۲ ــ مسئله: برکمسه وفات بولغاندن صوڭ ایکی سنه اونکانچی خاتونی بالا کیتورسه‌خاتون عدتی طولغانلقی‌ایله‌اقرار قیلغان‌بولماسه؛ بو بالا وفات‌بولغان کمسه‌دن بولوب میراث آلور؛ اگر خاتون‌عدتی طولغانلقی‌ایله اقرار ایتوب

لنى آى اونكاندن صوڭره بالا كيتورسه‌وفات بولغان كمسه‌نڭ بالاسى بولماز.

٣ ــ مسئله: طلاق رجعى‌ايله طلاق قيلنغان خاتون عدتى‌طولغانلقى‌ايله
قرار قيلمادقى‌حالده ايكى سنه تمام بولغاچ، يا‌ايسه‌بر آز اوزغاچ بالا كيتورسه
بالاسى اوّلگى ايرندن بولور، زيرا عدت ايچنده‌اير وطى‌قيلغان بولو ايله حكم
ايتوله‌در هم ايرنڭ رجوعسى ثابت ،ولادر، گرچه قبول ايتمسه‌ده. اگر ايكى
سنه‌دن كيم‌ده بالا كيتورسه‌همان نسب ثابت بولور، لكن‌رجوع ثابت‌بولماز وضع
حمل ايله خاتوننڭ عدتى طولوب زوج آخرگه نكاحى درست بولور.

٤ ــ مسئله: طلاق باين ايله طلاق قيلنغان خاتون ايكى سنه‌دن كيم‌ده.
بالا كيتورسه نسبى‌شول ايرندن بولور، گرچه زوج قبول ايتماسه‌ده: مگر ايكى
سنه‌دن آرتغراقده بالا كيتورسه بالانڭ نسبى ثابت بولماز.

٥ ــ مسئله: بر خاتون‌اير ينڭ‌اولگانلكينى، يا‌ايسه‌طلاق قيلغانلقينى‌بلمى
طوروب عدت مدتى اوتكان بولسه، صوڭره بلسه ينه‌دن عدت صاقلاوى لازم
توگلدر؛ شول كفاية ايته‌ر.

٦ ــ مسئله: طلاق رجعى ايله طلاق قيلنغان‌خاتون‌نڭ عدتى اوتكانچه،
طلاق قيلغان ايرى وفات بولسه خاتون‌شول ايرندن ميراث‌آلور. بائن برله
بولسه ميراث آلماز.

٧ ــ مسئله: اير خاتونينى حيض حالنده طلاق قيلسه بو حيض عدت
حيضندن صانالماز، ياڭادن اوچ حيض كورمكى ايله عدت صاقلار.

مقالهٔ ثالثه مسائل شتى بياننده

بو دخى‌اوّلكى مقاله‌لرگه ايارتلوب يدى فصل اوزرينه ترتيب ايتلدى.

فصـــل اوّل ظهار بياننده

ظهارنڭ لغوى معناسى آرقه‌نى آرقه‌غه قارشى‌قيلمقدر؛ شريعتده خاتونينڭ
طلاق اضافه قيلونه طورغان اعضالرندن‌برينى اوزينڭ محرم‌قرداشينڭ، ياكه
آناسينڭ بر اعضاسينه اوخشانمقى‌در. ايمدى بر ايردن شول اش‌صادر بولسه

ظهار کفارتین اوتاگانچه خاتونین جماع قیلمقی، یا که اوبو، قوچو، طوتو، کبی جماع
اوندای طورغان اشلرنی قیلمقی حرام بولور، قایچان کفارتین اوتاسه درست بولور.

ظهار کفارتی: بر قل آزاد ایتمکدر، اگر بوگا قادر بولماسه ایکی آی
طوتاش روزه طوتمقدر، آراده رمضان آیی هم روزه حرام بولغان کونلر بولماسون
اگر آراده بر کون روزه‌سین آچسه، یا که جماع قیلسه ینه‌دن باشدن آلوب
ایکی آی (آلتمش کون) طوتمقی لازم بولور.

روزه طوتودنده عاجز بولسه آلتمش مسکین‌گه طعام بیرور، بغدایدن بیرسه دورت
قداق آرپا وخرمادن بیرسه سیکز قداق چماسنده بیرور.

مقاله‌ء ثالثه‌دن فصـــل ثانی

لعان بیاننده

لعان خاتون ایله ایرنڭ قاضی حضورنده بر بر سینه لعنت ایتشمکلری‌در؛
ایر خاتونین زنا ایله سوگوب سوزینڭ حقلقینه شاهدلری بولماغانی حالده آرالرین
تفریق ایچون اجرا ایتلور. (٢)

لعان صفتی بو طریقه‌در: اوّل ایر دورت مرتبه ایتور (الله برله شهادت
بیره‌من که خاتونمنی زنا برله سوگوومده راستنی ایته‌من) دیوب بشنچی مرتبه‌سنده
ایتور (اگر خاتونمی زناچی دیو ومده یالغانچیلردن بولسه‌م اللهنڭ لعنتی توشسون)
دیوب. بوندن صوڭ خاتون دورت مرتبه (الله برله شهادت بیره‌من که ایرم
مینی زناچی دیوب سوگووده یالغانچیلردندر) دیوب، بشنچی مرتبه‌سنده ینه
ایتور (اگر ایرم بو سوگوونده راستسویلاوچیلردن بولسه اللهنڭ غضبی بولسوّن)
دیوب شول روشچه لعنت قیلشدقلرندن صوڭره قاضی بونلرنڭ آراسینی آیروب،
خاتون طلاق بائن ایله طلاق بولور، عدت نفقه‌سی ایر ذمه‌سنده بولور.

---

(٢) سورهٔ نور (وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ شُهَدَاءُ إِلَّا أَنْفُسُهُمْ
فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ) الخ ٦ - ٧ - ٨ - ٩ نچی
آیه‌لرنڭ تفسیرینه مراجعت بیورلسون!

مقالهٔ ثالثه‌دن فصـــل ثالث

یمین بیاننده

یمین‌نڭ شرعی معناسی آنط ایتو دیمکدر؛ قسم، حلف، یمین هر اوچسی آنط معناسنده‌در، یمین اوچ نوعدرکه آنلر: یمین غموس، یمین لغو، یمین منعقده‌درلر.

یمین غموس: اونکان اشکه قصدا یالغانلاب آنط ایتودر (مَنْ حَلِفَ کاذبًا اَدْخَلَهُ اللّٰهُ النّارَ) حدیث شریفینڭ مضمونی اوزره بویله یالغانغه آنط ایتکان کمسه‌لر الوغ گناهلی بولوب عذاب نار ایله معذب بولاچقلردر (خدا عفو ایلامز ایسه) دنیاده‌ده خراب وخوار بولوینه سبب بولور دیمشلر. نصوح توبه ایتمك وکامل استغفار قیلمقدن باشقه علاج یوقدر کفارت ایله‌ده کیچمز.

یمین‌لغو: خطالق ایله یالغانغه آنط قیلودر؛ بولغاننی بولمادی، بولماغاننی بولدی دیوب یاڭلش آنط ایتو کبی، بو آنط قصدا بولمادیغندن شاید بونڭ ایچون بنده عذابقه مستحق بولماز.

یمین منعقده: کیلاچکده بر اشنی قیلورمن، یاکه قیلمازمن دیوب یمین ایتودر، بوصورتده یمینی حرام بر اشکه متعلق بولماسه یمیننده طورمقی لازم‌در؛ طورماسه حانث بولوب تیوشلی کفارتی لازم بولور. اگر یمینی حرامغه متعلق بولسه، یاکه باشقه‌چه منهیات‌دن بربر اشکه متعلق بولسه یمینین بوزمقی تیوش بولور، حانث بولغاچ همانده کفارتی لازم بولور، مثلا بر کمسه روزه طوتماسقه، یاایسه براوگه ظلم قیلورغه، یاایسه آتا آناسینه خدمت قیلماسقه یمین ایتکان بولسه بو کشی یمینین بوزمقی واجب ولازم‌در.

یمین کفارتی: برقل آزاد قیلمق، اگر بوڭا کوچی یتماسه اون‌مسکین گه طعام بیرمك برر صدقهٔ فطره قدرلی، یاایسه بررقات‌کیوم‌بیرمك؛ اگر بوڭاده قدرتی یتماسه اوچ کون طوتاش روزه طوتمقدر. اما قل‌آزاد قیلوغه، یاکه‌طعام

وكيوم بيروگه قدرتی ینگان کشی ایچون روزه طوتو کفایه‌قیلنمز یمین‌کف
بو یله بولدیغینه دلیل سورهٔ مائده ۹۱ نچی آیة (فَكَفَّارَتُهُ اِطْعَامُ عَشَ
مَسَاكِينَ مِنْ اَوْسَطِ مَا تُطْعِمُونَ اَهْلِيكُمْ اَوْ كِسْوَتُهُمْ اَوْ تَحْرِ
رَقَبَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلٰثَةِ اَيَّامٍ) الخ.

یمین ایتکانده الله تعالى اسمی ایله یمین ایتلور، آندن باشقه سوزل
ایله یمین درست توگلدر (قویاش، آی، ایکمه‌ك، فرشته) کبی سوزلر ای
یمین حرام بولور (مَنْ كَانَ حَالِفًا فَلْيَحْلِفْ بِاللّٰهِ اَوْ لِيَصْمُتْ) صح
البخاری حدیث شریفینه بناءً الله‌دن غیر ایله یمیندن رسول الله طیمشدر.
حدیثنڭ حاصل‌معناسی بو یله‌در: (سزلردن براوگز یمین ایتسه الله ایله یمین
ایتسون، یا ایسه برده یمین ایتمسون! دیمکدر. الله لفظینڭ اوّلینه یمین
حرفلرندن‌برسینی کیتوروب ایتوله‌در (بالله، والله، تالله) دیمك کبی. یمین
حرفلری اوچدرکه (ب، ت، و) حرفلریدر.

فلان اشنی قیلو موینومه یوکلانسون، شول اشنی‌قیلماسقه یمین ایتدم،
فلان اشنی قیلو عهد بولسون) کبی سوزلر ایله آنط ایتسه همان یمیندن
صانالادر؛ حانث بولسه کفارتی واجب بولور.

دخی (فلان اشنی قیلسه‌م ایمانمدن‌آیرلایم، یاکه دینسز بولایم، یا ایسه
نصرانی ویهودی بولایم) دیسه بوده‌یمین‌دن صانالور، بونده ایکی حکم باردرکه
برسی: شول روشچه‌یمین ایتوب حانث بولسه‌کفارتی‌واجب‌بولور. ایکنچی‌سی:
حانث بولغانده ایتکانچه یمان بولونی اعتقادقیلغان‌لغندن‌ایماندن آیرلور (العیاذ
بالله) توبة وتجدید ایمان فرض بولور.

فلان اشنی‌قیلسه‌م اورمی یریوتسون، یا ایسه‌ایکی کوزم چقسون، یا ایسه

يكا اللهنڭ قهری توشسون دیسه بو یمیندن بولماز، لکن مذکور اشنی قیلسه اوزینه بد دعاء قیلمشلردن بولور.

یمین ایتوده، یا ایسه حانث بولوده قصد، خطاء هم اکراه یعنی کوچلانوب یمین ایتو، یا که حانث بولو جملهسی برابردر، هرقایوسنده یمین حکمی یورور، کوچلانو سببیله یمین اینکان بولسهده، یا که اونوتوب وغیریچه حانث بولسهده همان حکمی بردر.

مسئله: بر کمسه عادتده حلال بولغان نرسهنی حرام قیلو ایله آنط ایتسه مثلا شول کیومنی کیو حرام بولسون، یا ایسه چای ایچو میکا حرام بولسون، یا ایسه خانهمه کرو حرام بولسون دیسه مذکور اشلر حرام بولماز، لکن قیلسه حانث بولوب کفارت لازم بولور.

مقالهء ثالثهدن فصـــل رابع

نذر بیاننده

(مَنْ نَذَرَ وَسَمّٰى فَعَلَيْهِ الْوَفَاءُ بِمَا سَمّٰى) حدیث شریفی اوزره بر کمسه نذر ایتسه ایتکان نذرین وفا ایلامکی لازم بولور. حدیثنڭ معناسی بو بلهدر: (بر کمسه نذر ایتسه ونرسه ایله نذر ایتدکین آطاسه آطاغان نرسهسی ایله نذرینی وفا قیلووی واجب بولور) لکن بو مطلق نذردهدر مثالی: (بر کمسه ایتور، مینم اوزریمه فلان قدر روزه طوتو یوکلانسون، یا که فلان قدر صدقه بیرمك موینمه لازم بولسون) دیوب بو صورتده وفاسی واجبدر.

اما بر کمسه ایتسه: (فلان بلادن قوتولسهم، یا که شول مقصودم حاصل بولسه فلان قدر روزه طوتار ایدم) دیوب بو صورتدهمقصودی حاصل بولغاچقنه وفاسی واجب بولور، مقصودی حاصل بولماغانده وفاسی تیوشلی بولماز.

اوزینی بر یمان اشدن طیمق ایچون بر نرسهنی التزام قیلوب ایتکان نذرده حانث بولغان کشی اختیارلی بولور، نذر ایتوب آطاغان عبادتنی تلاسه قیلور، تلاسه یمیندهگی کبی کفارت بیرور، مثلا براو ایتسه: (غیبت سویلاسهم

اون صوم صدقه بيرورمن) ديوب شول اشنده حانث بولسه، بو ايتوچی كفارت
ايله صدقه بيرو آراسنده اختيارلی بولور.

بر كمسه صلواة جنازه، قرائت قرآن ايله نذر ايتسه بونلر نذردن صانالمی
وفاسی هم واجب بولماز؛ اما نماز، روزه، صدقه، قربان ايله نذر ايتسه بونلرنڭ
وفاسی واجب بولور. نذرده ايتولگان عبادتنڭ جنسندن فرض واجب عمللر بولمق
هم نذرگه طوتلغان عبادت اوزی عبادت آخری‌گه متعلق اشلردن بولماق
نذرنڭ شرطلرندندر.

مقالهٔ ثالثه‌دن فصـــل خامس

رهن بياننده

رهن يعنی حق برابرنده بر نرسه‌نی قويوب طوروب مال آلودر. شريعة
مطهرهٔ اسلاميه‌ده درست عمللردن در (وَاِنْ كُنتُمْ عَلٰى سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا
كَاتِبًا فَرِهٰنٌ مَقْبُوضَةٌ) آية كريمه‌سی رهننڭ مشروع بولووينه دليلدر؛
دخی بر مقدار آرپا برابرنده رسول اكرمنڭ كولمه‌گی رهنده بولوی مرويدر.
بوده رهن‌نڭ درستلكينه دليلدر، علما بوندن كوب تورلی حكملر چقاره‌شلردر؛
مثال ايچون جمله‌دن بر نيچه‌سی: قيمتی بولغان هم رهنگه قويارغه ياری طورغان
بولسه نرسه بواسه‌ده رهنگه قويلوينڭ درستلكی، كيراك اول نرسه عبادت كيوميك
بولسون، زيرا رسول اللهنڭ رهنگه قويغان كولمه‌گی جهاد ايچون حاضرلنمشدر.
دخی رهننڭ جوازی سفرده‌گنه بولماديغی، دخی حاضر آقچه‌غه آلورغه قدرت
بولا طوروب نسيئه‌گه آلونڭ درستلكيدر.

رهن قويوچی كمسه‌نی راهن ديوب، رهننی آلوچی كمسه‌نی مرتهن ديوب،
قويلغان نرسه‌نی رهن هم مرهون ديوب ايته‌لر. رهنده ده ايجاب قبول كيراكدر؛
راهن رهننی مرتهن‌گه طابشرغاچ، رهن هلاك بولسه مرتهننڭ ضماننده يعنی
تولامكنده‌در.

بوڭا متعلق برقدر مسائل:

١ — مسئله: رهن مرتهن قولنده هلاك بولغان صورتده حكم شول روشچه بورتلور: رهن برابرنده آلونغان دَين رهننڭ قيمتى ايله بردايگنه بولسه بو صورتده راهن برله مرتهن آراسنده بورچ بتار، اگر بر رهن برابرينه آلونغان دَين رهننڭ قيمتندن آرتق بولسه آرتيغن مرتهن راهندن طلب قيلور، اگر رهن برابرينه آلونغان دين رهننڭ قيمتندن كيم بولسه راهن آلغان دَين بتار، قالغانى مرتهن قولنده امانت بولور، امانت هلاك بولسه تولانمى؛ بس آرتيغن راهن مرتهندن طلب قيلا آلميدر.

٢ — مسئله: راهن بورچنڭ برقدرينى تولاسه قالغانينى تولاب بترگانچه ينه مرتهن شول رهننى طوتارغه حقليدر.

٣ — مسئله: مرتهن رهننى تيوشلى روشچه صاقلاماى هلاك قيلسه رهننڭ بتون قيمتين تولار.

٤ — مسئله: اگر مرتهن رهننى كيموتسه شونڭ قدرلى بورچندن كيمتلور.

٥ — مسئله: اگر رهن جانلى نرسه بولوب مرتهنگه بر ضرر كيتورسه بونڭ ايچون هيچ نرسه لازم بولماز.

٦ — مسئله: اگر رهن مرتهن قولنده آرتسه (مثلا حيوان بولوب بالالاسه) آرتقانىده راهنگه بولور، لكن بو هلاك بولسه هيچ شى تولانماز.

٧ — مسئله: بركمسه برنرسه‌نى ايكى كمسه‌گه رهنگه قويسه‌ده درستدر؛ بونده حكم شول: برمرتهنگه تيوشلى بورچين تولاب بترسه‌ده همان رهن ايكنچى مرتهن قولنده بولور؛ آنارغه‌ده تمام تولاب بترماينچه رهننى آلورغه قادر بولماز. اوشنداق ايكى كشى بر نرسه‌نى بركمسه‌گه رهنگه قويسه‌لر درستدر؛ بونده‌ده برسى اوز الوشينى تولاب‌گنه رهندن حقينى آلورغه قادر بولماز. ايكنچى راهن تمام بورچينى تولاب بترگاندن صوڭره‌غنه آلورغه قادر بولور.

مقالهء ثالثه‌دن فصـــل سادس

وصیت بیاننده

(مَنْ مٰاتَ عَلٰى وَصِيَّةٍ مٰاتَ عَلٰى تُقًى وَشَهٰادَةٍ وَمٰاتَ فِى سَبِيلِ اللّٰهِ) حدیث شریفینه هم (مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِى بِهٰا اَوْ دَيْنٍ) آیهٔ کریمه‌سینه بناءً وصیت امر مشروع هم نیوشلی اشلردندر، لکن وصیت مالنلك اوچدن بری ایله‌گنه ایتلور، اوچدن برندن آرتیغی ایله‌ده درست بولادر، اگر وارث‌لر رخصت بیرسه‌لر، هم اولگاندن صوڭره‌ده یعنی مالغه مالك بولغانلرندن صوڭره‌ده اجازت‌لری بولسه‌غنه. حدیث‌نلك معناسی: (بر کمسه وصیت ایتوب اولسه تقوالق وشهادت‌اوزرینه هم الله تعالی یولنده یعنی ایزگو یولده اولمش بولور) دیمکدر.

وصیت بش نوع اوزره‌درکه آنلر: واجب، مستحب، مباح، مکروه هم حرام درلر.

واجب وصیت: اگرمویننده الله‌تعالی حقلری هم بنده حقلری بولسه شونلرنی ادا ایله وصیت ایتمکدر؛ الله حقی دیمکدن مراد قیلمی قالدرغان نماز، روزه، زکات هم حجدرکه نماز روزه فدیه‌ایله، زکات هم حج اوتاو برله ادا قیلنور. لکن بونلر ثلث مال ایله‌گنه ادا قیلنور؛ اگر ثلث مال یتماسه آرتیغن بیرمك وارثلر اختیارنده‌در.

اما میت ذمه‌سنده بنده حقی بولسه اول وقت ثلث مالغه‌غنه خاصلانماز، قالغان مالی بتکانچی ادا قیلنور، لکن بنده حقینلك شاهدلر ایله یاکه میت‌نلك اقراری ایله ثابت بولووی شرطدر.

مستحب وصیت: اگر وارث‌لر بای بولسه‌لر، یاکه قالغان مال ایله بای بولوردای بولسه‌لر ذمه‌سنده باشقه‌چه حقلر بولماسه (اِنَّ اللّٰهَ تَعٰالٰى

تَصَدَّقَ عَلَيْكُمْ بِثُلُثِ اَمْوالِكُمْ فِى اٰخِرِ اَعْمارِكُمْ زِيادَةً لَكُمْ فِى اَعْمالِكُمْ تَضَعُونَها حَيْثُ شِئْتُمْ) حديث شريفينڭ مضمونچه ثلث مالى ايله، ياكه آندن كيمراكى ايله وجوه خيرگه وصيت ايتمكيدر. معناى حديث: (درستلكده الله تعالى عمللريگزده آرتقلق بولسون ايچون آخر عمرگزده ثلث ماليگز ايله تصدق قيلدى اول ماليگزنڭ اوچدن برينى تلاسه‌گز قايده قويگز) ديمكدر.

مباح وصيت: دخى مستحب وصيت جمله‌سندندر، وارثلر فقير بولماق شرطى ايله.

مكروه وصيت: مكروه وبدعت نرسه‌لر ايله وصيت قيلمق، يا ايسه همانده بوزوق اورنغه طوتولرى احتمال بولسه، فاسق وفاجر كيمسه‌لر فائده‌سينه وصيت قيلمقدر.

حرام وصيت: وارثلردن بعضسينى محروم قالدرمق قصديله بعضسينه وصيت كبيدر هم اصلى بولماغان بورچ ايله اقرار، ياكه آلماغان بورچينى آلدم ديوب يالغان اقرار كبيدر، دخى ملكينى چيت بر كمسه‌گه تمليك قيلووى كبيدر؛ اگر وارثلردن مالينى منع قصديله بولسه بو اشلر جمله‌سى حرام اشلردندر.

وصيتگه متعلق مسئله‌لر

١ — بر كمسه وصيت ايتسه اوزرنده حق الله هم حق العبد بولسه، اما مال هر ايكيسين اوتارگه يتمسداى بولسه اوّل حق العبد ادا قيلنور.

٢ — بر كمسه وصيت ايتسه واوزينڭ بتون مالى قدر بورچى بولسه بونڭ وصيتى درست توگل، مگركه بورچ ايالرى بورچلرين عفو قيلسه‌لر درستلر.

٣ — بر آدم فرض حج قيلدرو ايله وصيت ايتسه، بدل ايله شول

شهردن بر كمسه‌نی مكه‌گه يباروب حج قيلدرورلر ، اگر مال وصيت اينلگان شهردن يباروب حج قيلدرورغه يتماسدای بولسه، قايسی شهردن يبارگانلك يتاردای بولسه شول شهردن كوندرلور.

٤ — بر كمسه دیْن ايله اقرار قيلسه، اول دیْن اجنبی‌گه بولسه اقراری طوتولور ، كيراك درست بولسون ، كيراك يالغان بولسون، بار مالی قدر ايله بولسه‌ده تولانور.

۵ — كشی اولترگان كمسه‌نك فائده‌سينه وصيت درست توگلدر (لَا وَصِيَّةَ لِلْقَاتِلِ) حديث شريفينك مضمونچه؛ كيراك قصدا ، كيراك خطاء اولترگان بولسون.

٦ — اوزی اولگاندن صوگره ميراث آلا طورغان كمسه‌لرگه وصيت درست توگل.

٧ — مسلمان‌نك كافرگه، كافرنك اينتووی درست توگلدر .

فائده:

وصيت اينتوچی كمسه (مُوصِی) كم فائده‌سينه اينتولسه اول (مُوصًی لَهْ) ديوب، وصيت‌غه وكيل بولوب قالغان كشی (وَصی) ديوب آتالادر. ممكن اولدقچه وصيلقنی قبول قيلماو افضل‌در، اينده‌ی بر كمسه وصی قويمق تلاسه عادل وصالح كمسه‌نی صايلاوی تيوشدر ؛ اگر فاسق كمسه‌نی قويسه قاضی افندی آنی توشروره‌ده ، يرينه ايكنچی عادل بر كمسه‌نی تعيين ايتر. وصی بولوب قالغان كشی وارث‌لرنك حقينه اصلا كرماس ، آزغنه كرسه‌ده بالكل حرام وگناه كبيره قيلمش بولور؛ اما صبی‌لرغه كيرا كلی نرسه‌لرنی عادتچه بها ايله آلمقی، ياخود آرتق نرسه‌لرينی عادتچه بهاسی ايله صاتمقی درستدر. هم آنلر فائده‌سينه ماللری ايله كسب ايتمكی درستدر ؛ اوزی ايچون سودا ايتمكی هم آنلرنك

مالین بورچقه بیرمکی درست توگلدر. اگر آنلرغه کیراکلی طوغریلرده اوز مالندن طوتسه مثلا آنلرغه رزق، وکیوملك کبی نرسه‌لر آلسه، یا ایسه آنلرنڭ شرعا ثابت بولغان بورچلرینی اوتاسه طوتقان قدرینی آنلرنڭ مالندن آلووی جائزدر.

مقالهء ثالثه‌دن فصـــل سابع

هم

بو کتابنڭ خاتمه‌سی اولارق معلم العبادات‌نڭ هر اوچ قسمنده هم بو کتابده دلیل ایتوب طوتلغان آیه‌لرنڭ قایسی سوره‌ده نیچه‌نچی آیه ایدیکینی وحدیث‌لرنڭ دخی نیگه دلیل اولدقلرینی اجمالا کورسانکان فصل‌در.

ا = الف: معلم العبادات برنچی قسمده‌گیلر:

١ ــ اَقیمُو الصَّلٰوةَ. آیة قرآنڭ کوب اورنڭ نماز فرضلقینه دلیل‌در.

٢ ــ اِنَّ الصَّلٰوةَ کَانَتْ عَلَی الْمُؤْمِنِینَ کِتٰابًا مَوْقُوتًا. سورهٔ نساء ١٠٣ نچی آیه، نماز ایچون وقت‌نڭ فرضلقینه دلیل.

٣ ــ اِنَّمَا الْاَعْمَالُ بِالنِّیَّاتِ. حدیث رواه البخاری ومسلم مشکاتده نیت‌نڭ فرضلقینه دلیل.

معلم العبادات ٣نچی قسمده‌گیلر:

٤ ــ اُطْلُبُوا الْعِلْمَ مِنَ الْمَهْدِ اِلَی اللَّحْدِ. هم طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِیضَةٌ عَلٰی کُلِّ مُسْلِمٍ وَمُسْلِمَةٍ. حدیث شریفلری طلب علم‌نڭ فرضیتینه جهل‌نڭ حرمتینه دلیل‌لردر.

٥ ــ اِنَّ اللّٰهَ لَا یَغْفِرُ اَنْ یُشْرَكَ بِهِ وَیَغْفِرُ مَادُونَ ذٰلِكَ لِمَنْ

يَشَآءُ . سورهٔ نساء ١١٤ نجى آية، شرك باللهنك مغفرت قيلنماوينه دليلدر .

٦ — اِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا اِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ . سورهٔ اسرا ٢٧ نجى آية، اسرافنك حراملقينه دليل .

٧ — اِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْاَنْصَابُ وَالْاَزْلَامُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ . مائده ٩٢ نجى آية، شرب خمر هم اوطوش اوينينك حراملقينه دليلدر .

٨ — اِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ اَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ . مائده ٩٤ نجى آية شرب خمر هم ميسرگه قوتهرتودن ابليسنك مرادى نرسه بولديغينى بيانهدر.

٩ — اِنَّ الَّذِينَ يَاْكُلُونَ اَمْوَالَ الْيَتَامٰى ظُلْمًا . (سورهٔ نساءده) آية كريمهسى اكل مال يتيمنك حرام وگناه كبائردن بولديغينه دليل .

١٠ — اَلزَّانِيَةُ وَالزَّانِى فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ . سورهٔ نور ٢ نجى آية، زنا ايچون حدنك وجوبينه دليل.

١١ — اِنَّمَا يَفْتَرِى الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ . سورهٔ نحل ١٠٨ نجى آية، افترانك حراملقينه دليل .

١٢ — اَلْكَاذِبُ عَدُوُّ اللهِ . حديث شريفى كذبنك حراملقينه دليل .

١٣ — اِنَّ الدِّينَ النَّصِيحَةُ . حديث رواه البخارى ومسلم نصيحتنك تيوشلى اولدغينى بيانده .

١٤ – اَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلٰى مَآ اٰتٰيهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهِ ·
سورۂ نساء ٥٢ نجی آیة ، حسدنڭ حراملقینه دلیل .

١٥ – اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ . آیة کریمه‌سی کبرنڭ حرمتینه دلیل در ،
سورۂ نحلده .

١٦ – اِنْ اَحْسَنْتُمْ اَحْسَنْتُمْ لِاَنْفُسِكُمْ . اسرا ١٧ نجی آیة ، احسان
وانفاقنڭ فائده‌سی اوزڭ ایچون بولدیغینی بیانده .

١٧ – اَلْحَيَاءُ مِنَ الْاِيمَانِ وَالْاِيمَانُ فِي الْجَنَّةِ . حدیث رواه الترمذی ،
وقاحه‌نڭ حراملقینه ، حیانڭ کبرا کلی بر اش بولدغینه هم اخلاق
حمیده‌دن ایدکینه دلیل .

١٨ – اَلسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا اَيْدِيَهُمَا . مائده ٩٣ نجی آیة ،
سرقه‌نڭ جزاسی قطع ید بولدغینی بیانده .

١٩ – اِنَّ اللّٰهَ يَاْمُرُكُمْ اَنْ تُؤَدُّوا الْاَمٰنٰتِ اِلٰٓى اَهْلِهَا . سورۂ نساء
٥٦ نجی آیة ، امانتگه خیانتنڭ حراملقینه دلیل .

٢٠ – اِنَّ اَوَّلَ مَا عَهِدَ رَبِّى اِلَىَّ وَنَهَانِى بَعْدَ عِبَادَةِ الْاَوْثَانِ
وَشُرْبِ الْخَمْرِ مُلَاحَاتُ الرِّجَالِ . حدیث رواه البیهقی ، مجادله
ومنازعه‌نڭ حراملقینه دلیل در .

٢١ – اَفَاَمِنُوا مَكْرَ اللّٰهِ فَلَا يَاْمَنُ مَكْرَ اللّٰهِ . اعراف ٩٩ نجی آیة
امن من عذاب الله حراملقینه دلیل .

معلم الشريعةده بولغانلری :

٢٢ – اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى يَبْغَضُ الصَّحِيحَ الْفَارِغَ . حديث شريفى اش‌سزلك ويالقاولقننك يمان بر اش بولدغينه دليلدر.

٢٣ – اَلتَّاجِرُ الصَّدُوقُ الْاَمِينُ الخ. حديث رواه الترمذى تجارتننك ممدوح بر كسب بولدغينى بيانده.

٢٤ – اَلنِّكَاحُ مِنْ سُنَّتِى فَمَنْ رَغِبَ فَلَيْسَ مِنِّى. حديث رواه ابن ماجه نكاحننك تيوشلى بر اش بولدغينه دليل.

٢٥ – اَبْغَضُ الْحَلَالِ اِلَى اللّٰهِ الطَّلَاقُ. حديث رواه ابو داود (باب الخلع والطلاق مشكاتده) طلاقننك ممدوح بر صفت بولماديقينى بيانده.

٢٦ – اَيُّمَا امْرَاَةٍ سَاَلَتْ زَوْجَهَا طَلَاقًا مِنْ غَيْرِ بَاْسٍ فَحَرَامٌ عَلَيْهَا رَائِحَةُ الْجَنَّةِ . رواه احمد والترمذى ابو داود وابن ماجه والدارى (باب الخلع والطلاق مشكاتده) حديث شريفى ضرورة شرعيه‌دن باشقه ايرندن طلاق صوراغان خاتوننك گناه كبيره‌لى بولدغينى بيانده.

واو حرفى : معلم العبادات برنچى قسمده گيلر

٢٧ – وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ . مدثر ٤نچى آية طهارت ثوبننك فرضلقينه دليل .

٢٨ – وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ. مدثر ٣نچى آية تكبير افتتاحننك فرضلقينه دليل.

٢٩ – وَقُومُوا لِلّٰهِ قَانِتِينَ. قيام فرضلقينه دليل بقره ٢٣٩ نچى آية

٣٠ — وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ. ركوع فرضلقينه دليل، بقره ٤٢ نچی آیة.

٣١ — وَاسْجُدُوا. الخ آیتلری سجده‌نك فرضلقینه دلیل‌در.

معلم العبادات قسم ثانیده‌گیلر.

٣٢ — وَآتُوا الزَّكٰوةَ. زکات‌نك فرضلقینه دلیل، کوب اورنده‌در.

٣٣ — وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ. بقره سوره‌سنده حج‌نك فرضلقینه دلیل.

٣٤ — وَإِنْ كُنتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا. مائده ٧ نچی آیة جنابتدن غسل‌نك فرضلقینه دلیل.

معلم العبادات قسم ثالثده‌گیلر:

٣٥ — وَقَضَى رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ. اسرا ٢٣ نچی آیة، آتا آنانی رنجتمك حرام بولدقینی بیانده.

٣٦ — وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِى تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ. سورهٔ نساءده قطع رحم‌نك حراملغین بیانده.

٣٧ — وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَى عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا. اسرا ٢٩ نچی آیة، لئامت‌نك حراملغین بیانده.

٣٨ — وَأَنْفِقُوا فِى سَبِيلِ اللّٰهِ. (قرآنده کوب اورنده‌در) آیة کریمه‌سی انعام وانفاقنك ممدوح بر صفت بولدغین بیانده.

٣٩ – وَاَحَلَّ اللّٰهُ الْبَيعَ وَحَرَّمَ الرِّبٰوا. ربانك حراملقين بياننده
بقره ٢٧٧ نچی آیة.

٤٠ – وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِی حَرَّمَ اللّٰهُ اِلَّا بِالْحَقِّ. اسرا ٢٣ نچی
آیة قتل نفس‌نك حراملغین بیانده.

٤١ – وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنٰا اِنَّهُ كٰانَ فٰاحِشَةً. اسرا ٣٢ نچی آیة، زنانك
حراملقین بیانده.

٤٢ – وَالَّذِینَ یَرْمُونَ الْمُحْصَنٰاتِ ثُمَّ لَمْ یَاْتُوا. الخ. سورهٔ
نور ٤ نچی آیة، قذف بالزنانك حرام‌بولدقینه و بر كشی عفیفه خاتوننی
زنا برله سب قیلوب شاهدلر كیتوره آلماسه حدنك لزومینه.

٤٣ – وَمَنْ یَكْسِبْ خَطِیئَةً اَوْ اِثْمًا ثُمَّ یَرْمِ بِهِ بَرِیآً فَقَدِ
احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَاِثْمًا مُبِینًا. نساء سوره‌سنده ١١٥ نچی آیة،
بهتاننك حرام ومذموم صفت اولدغینه دلیلدر.

٤٤ – وَلَا یَغْتَبْ بَعْضُكُمْ بَعْضًا اَیُحِبُّ اَحَدُكُمْ اَنْ یَاْكُلَ لَحْمَ اَخِیهِ
مَیْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ. سورهٔ حجراتده غیبت‌نك حرام وگناه كبیره‌دن
اولدغینه دلیلدر.

٤٥ – وَمٰا اُمِرُوا اِلَّا لِیَعْبُدُوا اللّٰهَ مُخْلِصِینَ لَهُ الدِّینَ. بینه
سوره‌سنك ٤ نچی آیة عبادتده اخلاصنك تیوشلی لكینه، ریانك حراملقینه
دلیلدر.

٤٦ – وَلَا تُمَارِ فِيهِمْ اِلَّا مِرَآءً ظَاهِرًا . کهف سوره‌سنده مراءدن منع حقنده کلمشدر .

٤٧ – وَمَآ اٰتٰیکُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهٰیکُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا .
سورهٔ حشر ٨ نچی آیه بدعت سیئه‌نڭ حرام ومذموم صفت اولدیغینه دلیلدر .

٤٨ – وَاللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ . قرآنده کوب اورنلاردر؛ ظلم‌نڭ حرام وگناه کبیره‌دن بولدیغینی بیانده .

معلم الشریعه‌ده اولغانلری :

٤٩ – وَاِنْ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ اَنْ تَمَسُّوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ . سورهٔ بقره ٢٣٧ نچی آیه مهرنی آتاب نکاحلانگاچ خلوت صحیحه‌دن قبل طلاق قیلغان صورتده نصف مهرنی بیرو تیوشلیلکین بیان‌ده‌در .

٥٠ – فَاِنْ خِفْتُمْ اَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً . سورهٔ نساءده ٣ نچی آیه . خاتونلر آراسین تیگزلرگه قادر بولماغان کمسه‌نڭ بردن آرتق خاتون آلووی درست توگللکین بیانده .

٥١ – وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِاَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ . بقره ٢٢٨ نچی آیه، حایضه بولسه عدت مدتی اوچ حیض بولغانلقینه دلیل .

٥٢ – وَاللَّائِى يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ اِنِ ارْتَبْتُمْ

فَعِدَّتُهُنَّ ثَلٰثَةُ اَشْهُرٍ وَاللّٰٓئِى لَمْ يَحِضْنَ . سورهٔ طلاق
٤نچى آية مطلقه غير حايضه بولسه عدتى اوچ آى بولدغينه دليل
٥٣ - وَاُولَاتُ الْاَحْمَالِ اَجَلُهُنَّ اَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ . سورهٔ
طلاق ٤نچى آية، قورصاقلى خاتونلرنڭ عدتى وضع حمل بولدغينه
دليل، كيراك مطلقه بولسون، كيراك زوجى وفات بولسون .
٥٤ - وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ اَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ
بِاَنْفُسِهِنَّ ثَلٰثَةَ اَشْهُرٍ وَعَشْرًا . سورهٔ بقره ٢٣٤نچى آية
ايرى اولگان خاتونلر حامله بولماسەلر، عدتلرى دورت آيده اون
كون بولدغينه دليلدر، كيراك حايضه بولسونلر، كيراك غير حايضه
بولسونلر .
٥٥ - وَلِلْمُطَلَّقَاتِ مَتَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ .
سورهٔ بقره ٢٣١نچى آية عدت ايچنده مطلقه بولغان خاتونلرنڭ نفقه
وكسوەسى ايرلرى اوستونده بولدغينه دليلدر .
٥٦ - وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا . سورهٔ احقافده اقل مدت حمل
آلتى آى بولدغينى افاده ايدن آية كريمەدر .
٧٥ - وَالَّذِينَ يَرْمُونَ اَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ شُهَدَآءُ اِلَّآ
اَنْفُسُهُمْ . الخ سورهٔ نور ٦ - ٧ - ٨ - ٩نچى آيەلر لعاننڭ حكم
وكيفيتين بيان قيلمقدەدرلر .

یا حرفی: معلم العبادات برنجی قسمده‌گیلر:

٥٨ – يَآ أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلٰوةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُؤُسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ. مائده سورسنده ٧ نچی آیه، طهارتننك فرضلرین بیاننده.

معلم العبادات ٢ نچی قسم‌ده‌گیلر

٥٩ – يَآ أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلٰوةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللّٰهِ. الخ جمعه سوره‌سنده، جمعه‌نمازینك فرضلفین هم اداسی ایچون تیوشلی شرطلرین بیانده‌در.

٦٠ – يَآ أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ. سورهٔ بقره ١٨٤ نچی آیه، روزه‌نك فرضلغین بیاننده.

معلم العبادات ٣نچی قسمده‌گیلر

٦١ – يَآ أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى. بقره سوره‌سنده ٢٦٤ نچی آیه، منة دیگان یمان بر صفتنك حرام ومذموم بولدغینه دلیل‌در.

٦٢ – يَآ أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِنَ الظَّنِّ. حجرات سوره‌سنده ١٢ نچی آیة سوء ظن هم تجسس‌نك حرام ومذموم بولدغینه دلیل‌در.

٦٣ – يَاأَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا تُوبُوآ اِلَى اللّٰهِ تَوْبَةً نَصُوحًا

تحريم ٨ نچی آیة ، توبهٔ نصوحنڭ فرضلقينه دليل .

معلم الشريعةده بولغانلرى

٦٤ – يَا مَعْشَرَ التُّجَّارِ اِنَّ الْبَيْعَ يَحْضُرُهُ اللَّغْوُ . الخ حديث

تجارةده يالغان وخيانتدن صاقلانو طوغريسنده .

٦٥ – يَحْرُمُ مِنَ الرَّضَاعَةِ مَا يَحْرُمُ مِنَ الْوِلَادَةِ . رواه البخارى

(محرمات بابنده مشكاتده) حديث رسول رضاعا حرمةنڭ ثبوتينه دليل .

معلم العبادات قسم ثالثده

٦٦ – فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلٰوتِهِمْ سَاهُونَ .

سورهٔ ماعونده .

٦٧ – فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَآءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا . الخ

كهف ١١١ نچی آیة ، اوشبو ایکی آیة کریمه‌لر عملده ریانڭ حرام بولدیغینه دلیللردر .

معلم الشريعةده بولغانلرى

٦٨ – فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَاٰتُوهُنَّ اُجُورَهُنَّ . نساء سورەسنده

٢٣ نچی آیة نکاحنڭ مهر برابرنده بولورغه تیوشلی ایدیکینه دلیل .

لام حرفى : معلم العبادات قسم ثالثده بولغانلرى

٦٩ – لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللّٰهُ بِاللَّغْوِ فِى اَيْمَانِكُمْ . الخ سورهٔ بقره‌ده ٢٢٥ نچی

آیة یمین غموسنڭ حرام بولدیغینه دلیل .

٧٥ – لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَى اَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ.
سورهٔ حجرات ١١ نجی آیه، استهزانك حراملقين بيانده.

٧١ – لَا يُؤْمِنُ اَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِاَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ.
حديث رواه البخارى ومسلم، اوزنك مكروه كوردكنك بر اشنى مسلمان قرداشكه تلاو حرام بولدغينى بيانده دليلدر.

٧٢ – لَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ اَتَى. طه سوره سنده ٦٩ نجى آيه سحر قيلونك حراملقينه دليلدر.

٧٣ – لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللّٰهِ. يأس من رحمة اللّٰهنك حرام بولدغينه دليلدر.

معلم الشريعه‌ده بولغانلرى

٧٤ – لَا يَبْقَى الْوَلَدُ فِى بَطْنِ اُمِّهِ اَكْثَرَ مِنْ سَنَتَيْنِ. حديث عن عائشة رضى الله عنها. اكثر مدت حمل ايكى سنه بولدغينه دليلدر.

٧٥ – لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ اِنْ طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمَسُّوهُنَّ اَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتِّعُوهُنَّ. سورهٔ بقره ٢٣٦ نجى آيه
مهر آتامى نكاحلانوب قبل الخلوت الصحيحة طلاق قيلغان صورتده متعه لازم بولدقينه دليل:

ميم حرفى معلم العبادات قسم ثالثده گيلر

٧٦ – مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ خَرَجَ نُورُ الْاِيمَانِ مِنْ جَوْفِهِ. حديث اخرجه الطبرانى شرب خمرنك نه درجه قباحت بر اش بولدغينى بيانده.

٧٧ – مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ فَلَا يَلْبَسْ حَرِيرًا وَلَا ذَهَبًا. اخرجه احمد، يفك و آلتون ايله ايرلرگه زينتلانو حرام بولدغينی بیانده.

٧٨ – مَنْ كَانَ لَهُ وَجْهَانِ فِي الدُّنْيَا كَانَ لَهُ لِسَانَانِ فِي الْاٰخِرَةِ. حديث رواه البخاری، منافقلق حرام وگناه کبیره‌دن بولدغینی بیانده ونمامت حرمتینه دلیلدر.

٧٩ – مَنْ مَشٰى فِي عَوْنِ اَخِيهِ الْمُسْلِمِ وَمَنْفَعَتِهِ فَلَهُ ثَوَابُ الْمُجَاهِدِينَ. حديث رسول، مسلمان آدمگه یاردمده و آنلگ فائده‌سنه بولمقنك ثوابینك درجه‌سین بیان قیلمقده‌در.

٨٠ – مَنْ تَوَاضَعَ لِلّٰهِ رَفَعَهُ اللّٰهُ تَعَالٰى. حدیث تواضعنك كوب ثوابلی بر عمل ایدکینی بیانده.

٨١ – مَنْ تَوَاضَعَ لِغَنِيٍّ لِاَجْلِ غِنَاهُ ذَهَبَ ثُلُثَا دِينِهِ. حدیثی استاذندن غیر کمسه‌یه آرتق تذلل وتملقنك حرام بولدغینی بیانده کلمشدر.

٨٢ – مَنْ دَعَا عَلٰى مَنْ ظَلَمَهُ فَقَدِ انْتَصَرَ. حدیث رواه الترمذی، برکمسه‌نك ضررینه دعا ایتو حرام بولدغینه آچق دلیلدر.

٨٣ – مَنْ لَمْ يَرْضَ بِقَضَائِي وَلَمْ يَصْبِرْ عَلٰى بَلَائِي فَلْيَطْلُبْ

رِبًا سِوَائِى. حديث قدسى صبرسزلقنك حرام بولدغينه دليلدر.

٨٤ - مِنْ حُسْنِ اِسْلَامِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَالَا يَعْنِيه. حديث رواه الترمذى بوش وفائدەسز سوزلر سويلاو واشلر اشلاونك تيوشسزلكى حقنده كلمشدر.

معلم الشريعەده بولغانلرى

٨٥ - مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا حَلَالًا تَعَفُّفًا عَنِ الْمَسْئَلَةِ وَسَعْيًا عَلٰى عِيَالِهِ. الخ حديث اخرجه الفقيه ابو الليث السمرقندى، طلب رزقده نيت اينوگه قاراب جزاسى بولدغينى بيانده.

٨٦ - مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَغْرِسُ غَرْسًا وَيَزْرَعُ زَرْعًا. الخ حديث عن انس بن مالك رضى الله عنه، زراعتنك فضيلتين بيانده‌در.

٨٧ - مَنْ اَقَالَ مُسْلِمًا بَيْعَتَهُ اَقَالَهُ اللّٰهُ تَعَالٰى عَثْرَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. اخرجه ابن ماجه، اقالەنك مشروع بولدغين هم ثوابلى بر اش ايدوكين بيانده‌در.

٨٨ - مَنْ نَكَحَ الْمَرْاَةَ لِمَالِهَا وَجَمَالِهَا حُرِمَ مَالُهَا وَجَمَالُهَا حديث رسول، خاتون آلوده انصافلى، ديانتلى هم ادبلى بولغانينى اختيار تيوشلى‌لگين بيانده.

٨٩ - مَنْ كَانَتْ لَهُ امْرَاَتَانِ وَمَالَ اِلٰى اِحْدٰيهِمَا فِى الْقَسْمِ

جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَشِقُّهُ مَائِلٌ. حديث خاتونلر آراسینی تیگزلماونلک نه درجه گناهسین بیانده.

٩٠ — مَنْ حَلَفَ كَاذِبًا أَدْخَلَهُ اللّٰهُ النَّارَ. حديث شريفى يالغان آنط گناه كبائردن بولدغينى بيان ايتەر.

٩١ — مَنْ كَانَ حَالِفًا فَلْيَحْلِفْ بِاللّٰهِ أَوْ لِيَصْمُتْ. حديثى الله تعالى اسمندن غير ايله يمیننك حرام بولدغينه دليل.

٩٢ — مَنْ نَذَرَ وَسَمَّى فَعَلَيْهِ الْوَفَاءُ بِمَا سَمَّى. حديثى نذرده وفا واجب بولدغينه دليل.

٩٣ — مَنْ مَاتَ عَلَى وَصِيَّةٍ مَاتَ عَلَى تُقًى وَشَهَادَةٍ وَمَاتَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ. حديثى وصيت ايتو نيوش ايدكينه دليل.

٩٤ — مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا أَوْ دَيْنٍ. آية كريمه‌سى دخى وصيتنك تيوشلى ايدكينه دليلدر. سورهٔ نساء

٩٥ — وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَى سَفَرٍ فَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهَانٌ مَقْبُوضَةٌ. آية كريمه‌سى رهننك مشروع بولووينه دليلدر. سورهٔ بقره

٩٦ — حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ. الخ سورهٔ مائده ٥نچى آية اولاكسه ولحم خنزيرنك هم مشروع بولماغان صورتده ذبح ايتلگان حيوان ايتلرينك حراملقينه دليلدر.

٩٧ — حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ. الخ نساء

٢٢ نچی آیة، نکاحی حرام بولغان کمسه‌لری بیان ایلامکده‌در؛ نسبا، رضاعا ومصاهرة.

٩٨ – تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ. ال عمران ١١٥ نچی آیة امر بالمنکر نهی عن المعروف‌نك حرام گناه‌کبیره‌دن بولدغینه دلیل‌در.

٩٩ – كُلُّ مُسْكِرٍ خَمْرٌ وَكُلُّ خَمْرٍ حَرَامٌ. حدیث‌اخرجه‌ابوداود، هر بر ایسرتکچ‌نك حرام بولدغینه دلیل.

١٥٥ – كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللّٰهِ اَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ. سورهٔ صف ٣ نچی آیة.

١٥١ – اٰيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ. وَاِنْ صَامَ وَصَلّٰى وَزَعَمَ اَنَّهُ مُسْلِمٌ اِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَاِذَا وَعَدَ اَخْلَفَ وَاِذَا اؤْتُمِنَ خَانَ. بوحدیث ایله آیة هر ایدیسی وعده‌گه خلافلق قیلونك حرام ومذموم بر صفت ایدکینی اثبات قیلمقده‌درلر.

١٥٢ – عَبْدِى حَرِّكْ يَدَكَ اُنْزِلْ عَلَيْكَ الرِّزْقَ. حدیث قدسی طلب رزق ایله مأمور بولو ومزغه قوّتلی دلیل‌در.

١٥٣ – اَلَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يُنْفِقُونَهَا فِى سَبِيلِ اللّٰهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَلِيمٍ. آیة کریمه‌سی توبه‌سورسنك ٣٣ نچی، بخل یعنی صارانلق‌نك مذموم وقبیح بر صفت بولدغینی بیان قیلمقده‌در.